

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra ekonomických teorií

Obor podnikání a administrativa

EVROPSKÁ HOSPODÁŘSKÁ INTEGRACE

Diplomová práce

Autor : Bc. Zdeněk Hanzlíček

Vedoucí diplomové práce : Ing. Zlata Koštejnová

© Praha 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Evropská hospodářská integrace*“ vypracoval samostatně pod vedením Ing. Zlaty Koštejnové s použitím uvedených literárních a odborných zdrojů.

V Praze den 23. dubna 2008

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval všem zainteresovaným, kteří mi věnovali svůj čas, podělili se mnou o zajímavé zkušenosti a poskytli cenné informace, na jejichž základě vznikla tato práce. Jmenovitě děkuji Ing. Zlatě Koštejnové za odborné vedení, připomínky a rady, kterými přispěla k vypracování diplomové práce a všem zaměstnancům firmy SEDUCTUS, kteří mi poskytli všechny podklady a snažili se mi vyjít vstříc.

Název diplomové práce : Evropská hospodářská integrace

Jméno a příjmení autora: Bc. Zdeněk Hanzlíček

Title of the work: European economic integration

Katedra : Katedra ekonomických teorií

Vedoucí diplomové práce : Ing. Zlata Koštejnová

Souhrn

Tématem mé diplomové práce je „*Evropská hospodářská integrace*“.

V první části jsem se zaměřil na teoretickou část, která je čerpána z odborné literatury a internetu. Přibližuji zde historický proces evropského sjednocování probíhajícího od konce 60.let minulého století až do počátku roku 2007. Dále se zde zabývám nastíněním jednotlivých politik EU a jejich financováním. Tato část je zakončena možnostmi čerpání hospodářské pomoci, kterou České republice umožnil vstup do EU.

Další část práce se věnuje popisu konkrétního projektu, který byl v rámci hospodářské pomoci podpořen. Tímto projektem byla „Analýza dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji“. Každý projekt EU se skládá z jednotlivých etap, kterými jsou: vypsání výzvy včetně vypsání jednotlivých kritérií, zveřejnění výzvy, předkládání projektové žádosti žadatele, schválení žádosti, realizace a hodnocení jednotlivých aktivit projektu. Zvýšená pozornost je věnována zhodnocení jedné z jeho aktivit, kterou je „Zmapování institucí poskytujících další profesní vzdělávání v Ústeckém kraji“. Toto zhodnocení vychází z dotazníkového šetření. V této části jsem využil především své osobní zkušenosti. Danou problematiku řešíme ve firmě, ve které působím.

Výstupem dotazníkového šetření, které bylo provedeno v rámci projektu, bylo zmapování institucí poskytujících další profesní vzdělávání. Vypracovaná analýza by měla přispět ke zlepšení orientace v oblasti rekvalifikace zaměstnanců a v rámci rozvoje lidských zdrojů.

Analýzu dalšího profesního vzdělávání můžeme považovat za systémový nástroj, který přispěje k udržení rozvoje politiky zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na regionální úrovni.

Klíčová slova

hospodářská integrace, politiky solidarity, politiky inovace, regionální politika, konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, evropská uzemní spolupráce, strukturální fondy a Fond soudržnosti, Národní rozvojový plán, Národní strategický referenční rámec, operační program, priorita, program podpory, další profesní vzdělávání

Summary

The subject of my thesis is „*Europien economical integration*“.

First part of my thesis is theoretical, where I have gathered information from special literature and internet. I am showing there historical proces of European uniting which takes place from the end of 60th last century to start of 2007. The next I am showing here is the policy of EU and financing. This patr is finished whit different options of using economical support, which is possible for the Czech Republic after we have joined EU.

The next part of my thesis is individual project, which was succesfully supported. This project is „Analyse of the next profession education in Ustecky region“. Every single project in EU is consists of many parts: call for tenders including individual criterion, publication of the call, project application, approval of the application, project realization and project activities evaluation. Higher attention is paid to evaluation of individua activity of the project, which is „Data mapping of institutions which providing profession (career) education in Ustecky region“. This evaluation is based on list of questions. In this part I have used my personal experience. We deal with this problems in company where I work.

The data output from the list of questions, which we have done in this project, was data mapping of institutions which providing profession education. This elaborated analyse should help for better orientation of employees reskilling and development of human resources.

This kind of analyse can be used like system instrument, which can help in labour policy and in development of human resources in regions.

Key words

economic integration, solidarity policy, innovation policy, regional policy, convergency, regional competitive advantage and employment, european region cooperation, Structural Funds and Cohesion Fund, National development plan, National strategic reference frame, operational programme, preference, aid programme, further proffesion education

Obsah

1. ÚVOD	10
2. CÍL A METODIKA	12
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
3.1 EVROPSKÁ HOSPODÁŘSKÁ INTEGRACE	14
3.1.1 <i>Evropské sjednocování v historickém přehledu</i>	14
3.1.2 <i>Integrace</i>	21
3.1.3 <i>Politiky evropské unie</i>	24
3.1.3.1 <i>Politiky solidarity</i>	24
3.1.3.2 <i>Politiky inovace</i>	27
3.2 HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST	29
3.2.1 <i>Regionální politika</i>	29
3.2.1.1 <i>Rozpočet evropské unie</i>	32
3.2.2 <i>Česká Republika v EU</i>	35
3.2.2.1 <i>Jakou hospodářskou pomoc získala Česká republika od Evropské unie na období 2004-2006</i>	37
3.2.2.2 <i>Hospodářská pomoc pro ČR v období 2007-2013</i>	39
3.2.2.3 <i>Řízení fondů</i>	39
4. PRAKTICKÁ ČÁST	42
4.1 <i>Výzva a výběr</i>	42
4.2 <i>Představení projektu</i>	43
4.3 <i>Výstup činnosti - závěrečné vyhodnocení dat</i>	46
4.3.1 <i>Členství v asociacích</i>	47
<i>Zastoupení v jednotlivých okresech</i>	47
4.3.2 <i>Partnerství</i>	50
<i>Zastoupení v jednotlivých okresech</i>	50
4.3.3 <i>Certifikáty</i>	53
<i>Zastoupení v jednotlivých okresech</i>	53
<i>Zastoupení v jednotlivých okresech</i>	54
4.3.4 <i>Podíl DPV na činnosti subjektu</i>	54
4.3.5 <i>Oborové zaměření vzdělávacích aktivit</i>	55
<i>Zastoupení v jednotlivých okresech</i>	56
4.3.6 <i>Umístění kapacit</i>	58
4.3.7 <i>Způsob tvorby nabídky</i>	59
<i>Zastoupení v jednotlivých okresech</i>	60
4.3.8 <i>Cílové skupiny projektu</i>	61
<i>Zastoupení v jednotlivých okresech</i>	61
4.3.9 <i>Kapacity vzdělávacích institucí</i>	62
4.3.10 <i>Specializované učebny a vybavení projekční technikou</i>	63

5. ZÁVĚR	66
6. SEZNAM LITERATURY	67
7. PŘÍLOHY	68

1. ÚVOD

Přáním každého autora by mělo být, aby jeho práce byla přínosná a čtenář si odnesl vědomosti a nové poznatky o zpracované problematice.

V průběhu 20. a začátkem 21. století se setkáváme s celou řadou změn, které se dotýkají všech koutů světa a tudíž ani evropský kontinent nezůstává žádnou výjimkou. Vznik Evropského společenství znamenal, jak pro její členy, tak i pro ostatní státy Evropy řadu významných změn a možností. Těmito možnostmi rozumíme především podporu při rozvoji jednotlivých států a jejich regionů v rámci EU. Tyto možnosti jsou důvodem stále probíhající evropské integrace, která se v současné době týká i České republiky.

Ještě než se začnu věnovat tématu diplomové práce, chtěl bych se pozastavit nad zadáním. Jedním z bodů osnovy je modulový vzdělávací program. Tuto část v práci sice zmiňuji, některé části jednotlivých modulů jsou v ní popsány, ovšem po provedení dotazníkového šetření, které je součástí analýzy dat, ji vzhledem k danému rozsahu práce neuvádím v plném znění. Tuto část jsem vyplnil osobní zkušeností s praktickou realizací projektu a v osnově ji mám bod bodem „Praktická část“. S tvorbou modulového vzdělávacího programu počítám jako se součástí mého případného doktorského studia. K drobnější změně v rámci zadání došlo i v podkapitolách „Evropská hospodářská integrace, Hospodářská a sociální soudržnost“, která uvádím jako součásti literární rešerše.

Tématem diplomové práce je „*Evropská hospodářská integrace*“, kterou bychom mohli chápat jako začlenění či zapojení jednotlivých evropských zemí do procesu vzájemného sjednocování s cílem vytvoření dobře fungující a prosperující jednotné Evropy. Tento proces se začal naplňovat počátkem 60. let minulého století a přes fáze rozvoje, ale i útlumu probíhá až dodnes. Intenzita, rychlost a konkrétní podoba sjednocování byla a je ovlivňována celou řadou činitelů. Politika jednotlivých, zejména velkých členských států, vývoj hospodářského cyklu, či změny probíhající v mezinárodním prostředí jsou významnými faktory, které ovlivňovaly a ovlivňují útlum či rozmach integračních aktivit.

Součástí integračního procesu je rozvoj ekonomik méně vyspělých států Evropy a jejich regionů. Tuto možnost využila i Česká republika a po úspěšných přístupových rozhovorech se stala členem EU. Cesta České republiky do EU započala koncem roku 1989 a její vyústění přišlo první květnový den roku 2004. Vstup České republiky do Evropské unie sebou přinesl mnohé změny, a to jak na úrovni jistých omezení, nových pravidel a předpisů, tak zároveň na úrovni nových možností. Pro potřeby mé práce jsem se zaměřil na možnost využití finančních zdrojů, které jsou určeny na zlepšení hospodářského rozvoje členských států, tedy i České republiky. Jedná se zejména o prostředky poskytované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Strukturální fondy jsou zaměřeny na činnosti neziskové, nepodporují činnosti ziskové, a v žádném případě projekty neudržitelné. Řada předkládaných projektů má bohužel společný problém, který je většinou způsoben nedostatečnou informovaností o účelu jednotlivých fondů nebo také nedostačujícím personálním zázemím pro vytváření projektů.

Jak se v praxi využívá, realizuje a naplňuje OP, priorita či konkrétní program podpory? Právě v těchto a v řadě dalších otázek by Vám měla tato diplomová práce pomoci.

Pro nové programovací období 2007-2013 je důležitým a principiálně novým úkolem vytvoření regionálních a lokálních projektů, které budou plně připraveny pro využití podpory z EU. Zejména pro počáteční, ale i pro období následující je velmi významné zajistit dostatečný zásobník plně připravených projektů, které budou odpovídat náročným kritériím výběru.

Při psaní této diplomové práce jsem se snažil uplatnit své znalosti a dovednosti, které jsem získal studiem „Fakulty informatiky a managementu“ v Hradci Králové a samozřejmě „Fakulty provozně-ekonomické“ v Praze. Vzhledem k tomu, že od roku 2005 mám možnost působit ve firmě SEDUCTUS zabývající se problematikou strategického a ekonomického poradenství při získávání dotací, grantů a finanční pomoci pro rozvoj firem, krajů, obcí, škol a neziskové sféry, mohl jsem využít rovněž znalosti kultury uvnitř této firmy.

2. CÍL A METODIKA

Hlavním cílem diplomové práce je vyhodnocení dat v rámci dotazníkového šetření vycházející z projektu „Analýza nabídky a zhodnocení vzdělávacího potenciálu dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji“, dále jen DPV. Tento hlavní cíl se skládá z několika zásadních kroků, které je třeba učinit. Toto řešení má následně uvedený scénář.

Předmětem prvního cíle je přiblížení historického procesu evropského sjednocování probíhajícího od konce 60. let minulého století do počátku roku 2007. Poté se zaměřuji na obecné cíle integrace, na představení EU, včetně jejich idejí a hodnot. Ve stručnosti jsou nastíněny jednotlivé politiky EU, tzn. politiky solidarity a politiky inovační. Blíže pak je přiblížena politika regionální, která je součástí politiky solidarity. Náplní prvního cíle je dále kapitola „Rozpočet EU“, kde je ve stručnosti přiblížena alokace, dlouhodobý rozpočtový trend EU a výdaje EU na období 2007-2013. Tento cíl je zakončen představením přínosů plynoucích ze vstupu České republiky do EU, která je zaměřena na hospodářskou pomoc pro ČR od EU po vstupu do roku 2013. Část řízení fondů pak dokresluje koloběh přípravy, schvalování, realizaci, vyhodnocení a následnou možnost čerpání finančních prostředků z fondů EU. Tato část je provedena formou literární rešerše, která je vybrána podle obsahových nebo formálních hledisek. Při tvorbě se vychází z rešeršní strategie, což je postup vyhledávání v dostupných zdrojích. Ze široké škály možností jsem využil internet a odbornou literaturu.

Další část vychází z mé osobní zkušenosti s praktickou realizací projektů. Projekt, který mi posloužil ke zpracování této části, je nazván „Analýza zhodnocení vzdělávacího potenciálu dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji (DPV)“. Dochází k představení výzvy, včetně obsahu příloh, na základě které mohli žadatele předkládat své projektové záměry. Ve stručnosti je objasněna problematika výběru projektových žádostí s přiblížením obecných kritérií a zásad. Další částí tohoto kroku, respektive cíle je představení projektu DPV, včetně žadatele projektu, zapojených partnerů, cílových skupin a klíčových aktivit. Pro potřeby modulově vzdělávacího programu jsou objasněny i další části projektové žádosti, respektive konkrétní požadavky výzvy. Tento

krok, respektive cíl, je ukončen krátkým představením firmy SEDUCTUS, jednoho z partnerů projektu a jeho aktivitami v rámci projektu.

První dvě části mé práce by měli být „jakýmsi“ odrazovým můstkem, předvstupními informacemi pro hlavní cíl práce.

Z pozice odborného člena pro analýzu dat a navrhování metodiky v rámci projektu DPV je mým hlavním úkolem závěrečné vyhodnocení dat v rámci dotazníkového šetření. Na základě stanovené klasifikace dat, respektive zjištění institucí zabývajících se dalším profesním vzděláváním, byl vytvořen dotazník. Jeho hlavním cílem bylo zmapování nabídky a možností vzdělávacích institucí v kraji, což se stalo odrazovým můstkem pro tvorbu metodické příručky. Výsledky průzkumu a získané dotazníky od vzdělávacích subjektů byly zpracovány ve formě tabulek, které jsou nadále využívány při kvantitativní a kvalitativní analýze. Výstupem této aktivity je zpráva o potenciálu nabídky dalšího profesního vzdělávání v oprávněném kraji, tzn. závěrečné vyhodnocení dat v rámci dotazníkového šetření. V rámci této části opět čerpám z vlastní zkušenosti, kterou jsem získal uvnitř firmy SEDUCTUS.

V závěrečné části jsou shrnuty stanovené cíle a přínos mé diplomové práce. Tato část je provedena metodou analýzy dokumentů (odborná literatura a internet), ale zdrojem mi byla i moje vlastní zkušenost s tímto typem problematiky.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 EVROPSKÁ HOSPODÁŘSKÁ INTEGRACE

3.1.1 Evropské sjednocování v historickém přehledu

Historickým úvodem k nadnárodní organizaci demokracie byl pokus založit v Evropě po katastrofě druhé světové války takové formy hospodářské a politické spolupráce, jejichž důsledkem by byla vzájemná závislost zúčastněných partnerů.

Pohnutky k zesílení integrace zesílily po ukončení války, kdy také klesl význam evropských mocností ve prospěch dvou světových velmocí, lze je shrnout do pěti bodů:

- Přání nalézt nové sebevědomí, po nacionalistickém poblouznění musela Evropa nabídnout možnost nové společné zkušenosti, byla to demokraticky koncipovaná Evropa jako alternativa k odmítnuté nadvládě nacionalismu
- Přání zajistit bezpečnost a mír, jednotlivé národní státy nedokázaly zabránit druhé světové válce a existovala naděje, že sjednocená Evropa bude v tomto směru úspěšnější a současně poskytne ochranu před nebezpečím komunistické expanze, Evropa musí být mírovým společenstvím
- Touha po svobodě a mobilitě, lidé po léta strádali v podmínkách národního omezení volného pohybu osob, zboží a kapitálu daných válkou, bylo tedy více než pochopitelné, že se projevila touha po nerušeném a svobodném pohybu osob, výměně názorů, informací a zboží
- Naděje na hospodářský blahobyt, sjednocená Evropa by měla dovést obyvatelstvo do éry vysoké hospodářské stability a prosperity, společný trh by měl vést k intenzivnímu obchodu a umožnit efektivní ekonomické chování
- Perspektiva společné moci, Evropské státy, které měly po dlouhou dobu až do roku 1914 dominující úlohu v mezinárodním vývoji, se ve dvou světových válkách vzájemně zdecimovaly, nové světové velmoci, USA a SSSR, daly nový rozměr pro vznik mezinárodně relevantních mocenských útvarů, které daleko převyšovaly váhu jednotlivých, srovnatelně malých evropských států, západoevropské státy doufaly, že politickým sjednocením mohou znovu nabýt značnou část moci, kterou jednotlivě pozbyly [1]

Na základě iniciativy francouzského ministra zahraničí Roberta Schumana byla 18. dubna 1951 podepsána smlouva o Evropském společenství uhlí a oceli (ESUO). Hlavní motivací návrhu bylo odstranit tradiční německo-francouzské nepřátelství, a přání položit základní kámen evropské federace. Smlouva o založení ESUO (Montánní unie)

vstoupila v platnost 23.července 1952. Poprvé se tak podařilo založit nadnárodní organizaci ve stěžejní politické sféře, která byla dosud v kompetenci národních států. Jejými členy se staly Francie, Itálie, Spolková republika Německo a státy Beneluxu.

V daném případě se postupovalo podle funkcionálního typu integrace. Funkcionalismus vychází z toho, že z integrace jednotlivých sektorů vzniká určitý věcný a logický tlak na postupné předávání dalších funkcí společným orgánům, až nakonec vznikne Unie jako vyšší stupeň integrace. Rozsáhlá ekonomická integrace centrálního hospodářského sektoru uhlí a oceli v rámci ESUO měla tedy vyústit v politické sjednocení.

Dne 27. května podepsali zástupci členských států ESUO smlouvu o založení Evropského obranného společenství (EOS). Toto pojetí hluboce zasahovalo do národních kompetencí, protože ozbrojené síly patřily k oblastem původní národní a státní suverenity. Ve smlouvě byl k této otázce formulován kompromis mezi strukturálními principy nadnárodního a konfederativního pojetí. Organizačně bylo tedy EOS srovnatelné s ESUO.

Konference ministrů zahraničí ESUO v Mesině 1. až 2. června 1955 rozhodla o zahájení integračních rozhovorů v dalších dvou oblastech. Výsledkem byl dne 25.března 1957 podpis Římských smluv o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom.) Šest základajících států ESUO přistoupilo tímto krokem ke zřízení celní unie v rámci EHS, která měla odstranit obchodní překážky a zavést společná vnější cla. Dodatečně byl ve smlouvě o EHS formulován cíl zřídit společný trh s volným pohybem osob, služeb a kapitálu a přistoupit k potřebné koordinaci a harmonizaci politiky v těchto oblastech.

Potíže provázející realizaci Římských smluv se zřetelně projeví v 60.letech. Tyto smlouvy nezahrnovaly různé úseky hospodářské politiky a v důsledku toho se objevili požadavky, aby byla založena hospodářská a měnová unie, která by zabránila dalším krizím plynoucím z národně orientovaných politik.

Pro 70.léta vplynul z probíhající integrace požadavek přikročit k dalším opatřením :

- institucionální stagnace volala po reformě jednotlivých orgánů a zřízení nových institucí
- další rozvíjení společného trhu vyžádalo, aby byl doplněn společnou hospodářskou a měnovou politikou
- překonávání ekonomických disproporcí v ES si vynucovalo společnou regionální a sociální politiku
- přechod ES na financování z vlastních prostředků vyžadoval, aby se rozšířily kompetence Evropského parlamentu, především v oblasti rozpočtové politiky

- společný zahraniční obchod a velká hospodářská váha ES nastolovaly potřebu společné zahraniční politiky

Začátek 80.let se vyznačoval jako málokdy předtím diskusí o reformě. Daný stav integrace přímo ultimativně vyžadoval další opatření k jejímu prohloubení, a to zavedením společné hospodářské a měnové politiky, společné zahraniční politiky, společné regionální a sociální politiky a zřízení nových institucí. V této souvislosti vznikly důležité reformní iniciativy.

Německý ministr zahraničí Genscher měl spoustu důvodů, jako byla nutnost reformy ES, klesající popularita evropské myšlenky, odklon finančně politické diskuze, které ho pohnuly k tomu, aby 6.ledna 1981 ohlásil novou evropskou iniciativu. Postavil do popředí léta užívaný, ale stále velmi nepřesný cílový pojem evropské politiky – Evropskou unii. Navrhoval, aby se tento cíl obsahově zakotvil ve smlouvě pod názvem Akt o Evropě. Základní myšlenkou tohoto dokumentu byly:

- pevněji spojit Evropské společenství s Evropskou politickou spoluprací pod zastřešením Evropské rady
- zvýšit účinnost rozhodovacího procesu posílením řídicí pozice Evropské rady, rozšířením kompetencí Evropského parlamentu a zrušením zásady jednomyslnosti Radě ministrů
- zahrnout bezpečnostní politiku do Evropské politické spolupráce
- intenzivněji spolupracovat v kulturní a právně politické oblasti [1]

V únoru 1986 Akt o jednotné Evropě konečně podepsaly vlády všech tehdy již dvanácti členských států. Po podpisu Aktu o jednotné Evropě se vyjasnila paleta naléhavých témat:

- Evropské společenství dospělo k hranici svého dosavadního finančního zabezpečení, bylo krajně naléhavé vypracovat relevantní finanční koncepci z hlediska budoucích potřeb
- Náklady na agrární trh byly přemrštěné, rozumná regulace financování souhrnného rozpočtu ES se mohla zdařit jenom za předpokladu, že se současně redukuje míra přírůstku nákladů na agrární politiku
- Rozdíl v úrovni vývoje mezi jednotlivými regiony zpochybňovaly celkovou akceschopnost a budoucí efektivnost ES, bylo zřejmé že jižní členské státy se mohou konstruktivně podílet na ostatních reformních opatřeních pouze za předpokladu, že bude rozšířen fond strukturálního rozvoje

Odpověď na tyto základní otázky formulovala Komise ES již 15. února 1987 Deloresovým balíkem, který navrhoval výrazně zvýšit vlastní prostředky ES z nových příjmových zdrojů, zdvojnásobit strukturální fond, redukovat náklady na agrární trh snížením cen nadprodukce. V tomto kontextu probíhala diskuze v jednotlivých členských státech a mezi jejich vládami. Veškerá očekávání se upínala k mimořádné schůzce na nejvyšší úrovni v Bruselu 1988. Ta měla konečně rozetnout gordický uzel evropských problémů. Skutečně pak došlo k naléhavému a nezbytnému průlomu v těchto oblastech :

- financování
- agrární trh
- strukturální fondy

V souhrnu spojovala bruselská rozhodnutí střednědobou regulaci financování se sociálně únosnou reformou agrárního trhu a s rozšiřováním fondů na strukturální rozvoj. Zásadní obrat, který přinesla bruselská vrcholná schůzka, znovu potvrdil hlavní zkušenost, jak dosahovat pokroku v evropské integraci – klíčovou úlohu má metoda tvorby balíků. Každé myslitelné rozhodnutí o potřebných reformách, ať již finančního systému ES, strukturálních fondů, agrárního trhu, či zefektivňování vnitřního trhu, se vždy dotýkalo majetkových poměrů. Odporovalo by realitě očekávat řešení podobných problémů jinak než na základě pečlivě provázaných balíků.

Zpráva Deloresova výboru, předložena 17. dubna 1989, je mezníkem v evropské politické debatě o měnové unii. Jádrem Delorsova konceptu je návrh třístupňového plánu realizace Hospodářské a měnové unie, jehož hlavním institucionálním znakem má být vybudování Evropského centrálního bankovního systému. Svou účinnost ukončili v Maastrichtu 9. až 10. prosince 1991 dvě mezivládní konference. Smlouva o Evropské unii, která tam byla schválena a 7. února 1992 podepsána, se považuje za nejrozsáhlejší reformu Římských smluv. Vnesla jasno do dalšího postupu směrem k Hospodářské a měnové unie. Vrcholná schůzka v Maastrichtu vytvořila rovněž předpoklady pro novou kvalitu evropské zahraniční a bezpečnostní politiky a o rozšíření kompetencí Evropského parlamentu. [1]

Vrcholná konference v roce 1991 konkretizovala představy o Evropské unii v nové smlouvě, která vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Poválečné dějiny Evropy se obohatily o další datum. Maastricht bude v integračním procesu mezníkem, o jehož

bezprostředním a dlouhodobém významu se povedou kontroverzní diskuze. Podstatnými prvky a obsahem Smlouvy o Evropské unii jsou:

- Společná ustanovení
- Změny Smlouvy o Evropském hospodářském společenství (EHS) s ohledem na založení → Evropského společenství (ES) zahrnujícího i Hospodářskou a měnovou unii a občanství Unie
- Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)
- Spolupráce v oblasti → justice a vnitřních věcí
- Závěrečná ustanovení
- Protokoly, z nichž nejdůležitější se týkají hospodářské a sociální soudržnosti a → sociální politiky, dále pak Prohlášení o SZBP a texty stanovisek členských států → Západoevropská unie (ZEU) o její úloze[2]

Přes veškerý pokrok nemohla Smlouva o Evropské unii uspokojit potřebu reform evropské politiky. I když se v Maastrichtu nepodařilo začlenit do Smlouvy jako cíl federálně uspořádanou Unii, z dlouhodobého hlediska bude důsledná výstavba federální struktury Společenství z jednoznačným rozdělením kompetencí vázaných na princip subsidiarity nevyhnutelná. Katalog úkolů pro období po Maastrichtu vymezuje dvě dimenze dalšího vývoje evropské integrace – je to jednak posílení akční schopnosti Unie jejím prohlubováním a intenzivním rozvíjením dosavadní politiky, jednak zvládnutí příštího rozšíření ES o další členy.

Po rozšíření unie od 1. ledna 1995 o státy EFTA (Finsko, Rakousko a Švédsko) se znovu a naléhavěji objevuje problém prohlubování ES. Klíčové téma akceschopnosti se s ohledem na nepopíratelný magnetismus Unie stává ještě aktuálnější – v příštích letech Evropa směřuje od dřívějších šesti států dále k Evropě 21.25 a 27 států s počtem kolem 500 milionů obyvatel. [1]

V polovině 90. let byly zahájeny práce, které měly přinést následující změny: pružnější přizpůsobování se modifikovaným mezinárodním a ekonomickým podmínkám, zvýšení efektivnosti jednotlivých institucí EU, přiblížení Společenství jeho občanům, systém umožňující jak rozšiřování Unie východním a jižním směrem, tak i prohlubování integrace za účasti jen některých států bez ohrožení soudržnosti zemí Společenství. Tyto otázky se staly předmětem jednání konference, zahájené v roce 1996 v Turíně a ukončené o rok později návrhem tzv. Amsterdamské smlouvy, jež revidovala Smlouvu o EU i zakládající Římské smlouvy. Amsterdamská smlouva vstoupila v platnost dne 1. května 1999.

Amsterdamská smlouva stejně jako následující smlouva z Nice, nevyřešily problémy plynoucí z institucionálního nastavení. Posléze bylo jasné, že je zapotřebí hlubších institucionálních reforem, než je pouhá adaptace institucí na blížící se rozšíření. Evropská unie se začala připravovat na pátou vlnu rozšíření a pracovala na programu, jak dosáhnout konkurenceschopnějšího hospodářství.

Krátce po podpisu Amsterdamské smlouvy byl Komisí uveřejněn soubor dokumentů s názvem Agenda 2000. Ta představovala pohled na vývoj Evropské unie a její politiku na začátku 21. století. Zkoumala, jaký dopad bude mít předpokládané rozšíření na Unii, na její jednotlivé politiky a na finanční rámec Unie. Součástí agendy se staly i tzv. posudky na žadatelské země. Mezi ně patřilo 10 zemí střední a východní Evropy (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko) a Kypr. S Maltou, která podala žádost dříve, byla jednání obnovena. Při vypracování posudků se Komise opírala především o tzv. kodaňská kritéria přijatá na zasedání Evropské rady v Kodani v červnu 1993 a o předvstupní strategii, definovanou na essenském summitu Evropské rady v prosinci 1994. [15]

Laekenská deklaráce, tedy Prohlášení o budoucnosti Evropské unie, byla přijata Evropskou radou v prosinci 2001. Unii se zavazuje k větší demokratičnosti, transparentnosti a efektivnosti a k otevření cesty k vytvoření ústavy. Rada zde také rozhodla o svolání zvláštního shromáždění, Konventu, v němž mají být zastoupeni hlavní účastníci diskuze. Konvent měl připravit dokument pro další mezivládní konferenci. Mandát Konventu vzešel ze zasedání Evropské rady v Laekenu. Konvent zasedal od 28. února 2002, výsledek práce Konventu - návrh evropské ústavní smlouvy - byl předložen na zasedání Evropské rady v Soluni dne 20. června 2003. Konečný návrh ústavy byl pak opět prezentován 18. července 2003 předsednictvím Evropské rady v Římě. Text se stal součástí jednání na mezivládní konferenci, probíhající od října 2003 na úrovni ministrů zahraničních věcí i na úrovni hlav států a předsedů vlád. [13]

Dne 16. dubna 2003 podepsali nejvyšší představitelé patnácti členských států Evropské unie a osmi států střední a východní Evropy – České Republiky, Estonska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska, Slovenska a Slovinska – a dvou středomořských států – Kypr a Malty – v Aténách smlouvu, podle níž došlo k pátému a zatím největšímu rozšíření Evropské unie. Smlouva o přistoupení deseti nových členských států k Unii vstoupila v platnost dne 1. května 2004. Dne 25. dubna 2005 byla v Lucemburku podepsána smlouva o přistoupení Bulharska a Rumunska k Evropské unii. Tyto země

vstoupili do Evropské unie k 1.1 2007. V roce 2005 začala vyjednávání s Chorvatskem a Tureckem. [1]

Rozšíření EU změnilo politickou mapu Evropy. Bylo překonáno umělé rozdělení Evropy, jež podvazovalo vzájemné ekonomické, obchodní, vědecké a kulturní vztahy. Vojenská konfrontace v Evropě se stala nemyslitelnou. Evropa se postupně stává zónou míru, stability a prosperity. Rozšíření dodává nové podněty pro ekonomický rozvoj Evropské unie. Značně se rozšiřuje vnitřní trh, který nyní zahrnuje 25 států a představuje největší homogenní hospodářský prostor ve světě s více než 452 miliony obyvatel. Tento prostor bez vnitřních hranic se stal přitažlivým pro investory jak z členských, tak i z dalších zemí. Nové členské země, které prošly náročným obdobím transformace a přizpůsobily se podmínkám Unie, překvapili „staré“ členské země svým hospodářským dynamizmem, který překročil průměrné přírůstky zemí Unie a odhodlanou přípravu na přechod ke společné evropské měně. Nastartováním druhé etapy Lisabonské strategie, do níž jsou všechny nové členské země zapojeny, nepochybně přispěje k zrychlení ekonomického růstu celé Evropské unie i celého kontinentu.

Hlavní motiv, který vedl členské země EU k zájmu o rozšíření na Východ, nebyl tedy ekonomický, ale především politický a bezpečnostní. Země Unie velmi stojí o to, aby její součástí byly země s prosperující ekonomikou, které mají stabilní politický systém, respektují lidská práva, práva menšin a které pěstují dobré sousedské vztahy s okolními zeměmi. Unie má zájem, aby to byly demokratické státy, bez nevyřešených vzájemných problémů z minulosti (jako např. mezi Maďarskem a Slovenskem nebo Maďarským a Rumunskem) se systémem zaručujícím doma i navenek stabilitu. Pro zajištění této stability, která je v životním zájmu nových členských zemí, je Unie ochotná významně přispět, a to podporou zaostávajících regionů, podporou náročné průmyslové restrukturalizace, modernizace zemědělství a zvelebení venkova, podporou politiky zaměřené k růstu zaměstnanosti a snižování nezaměstnanosti, rozvíjením výzkumu a růstem vzdělanosti, podporou při výstavbě dopravní infrastruktury, realizaci ekologických programů, podporou malých a středních podniků.

Jak se rozšíření dotkne objemu rozdělení strukturálních fondů, které zatím směřovaly do původních členských zemí? Po přijetí nových členských zemí se totiž všechny jejich regiony kvalifikovaly na podporu z těchto zdrojů. Nebude to znamenat, že dostanou méně ty země, které zatím ze strukturálních fondů a fondů solidarity čerpaly nejvíce (Portugalsko, Španělsko, Řecko, Irsko)?

Je to vážný problém, který znepokojuje zejména obyvatele méně vyspělých regionů v uvedených zemích. Rozšířením se totiž snížil ukazatel průměrného HDP na obyvatele zemí Evropské unie (zhruba o 16%), podle kterého se rozhoduje o kvalifikaci celých zemí a regionů na podporu ze strukturálních fondů a fondu soudržnosti EU. Podle některých výpočtů má rozšíření za následek, že území, na kterém žije až polovina obyvatel regionů, které se až doposud těšili podpoře z evropského rozpočtu, by mohlo ztratit na tuto podporu nárok.

3.1.2 Integrace

Cílem evropského sjednocování (integrace) je postupně odstraňovat přehradu mezi evropskými státy, vytvořit z Evropy kontinent míru a spolupráce a vyloučit válku jako prostředek řešení sporů. Hospodářským cílem je vytvořit jednotný vnitřní trh a měnovou unii se společnou měnou euro a zajistit hospodářskou prosperitu a růst životní úrovně obyvatel všech členských zemí, politickým cílem je prohlubovat a rozšiřovat spolupráci v oblasti zahraniční, bezpečnostní, obranné a vnitřní politiky.

Evropský sjednocovací proces se rozvíjel postupně a byl provázen řadou obtíží. Je kompromisem mezi dvěma odlišnými přístupy k sjednocování Evropy. První přístup usiluje o hlubší integraci, o postupně a stále větší sdílení suverenity členských zemí v rámci nadstátních institucí vytvořených na základě mezinárodní smlouvy. Cílem je vytvořit jednotný vnitřní trh a hospodářskou a měnovou v oblasti ekonomické a politickou unii v oblasti zahraniční, bezpečnostní i vnitřní politiky. Druhý přístup klade v oblasti politické důraz na mezivládní spolupráci při zachování co největší míry suverenity členských zemí a v oblasti ekonomické dává přednost volnější spolupráci formou volného obchodu.

Evropské sjednocení prochází střídavě fázemi rozvoje a útlumu. Rychlost, intenzita a konkrétní podoba sjednocení závisí na mnoha činitelích. Patří mezi ně zejména politika jednotlivých, zejména velkých členských států, dále vývoj hospodářského cyklu, a změny v mezinárodním prostředí. V období ekonomického poklesu zpravidla dochází k útlumu integrační aktivity.

Integrační proces vnesl do politického vývoje v Evropě zásadní změny. Došlo k usmíření a těsné spolupráci Francie a Německa, které v minulosti soupeřili o vliv v Evropě, vytvářely nepřátelské aliance, což vedlo ke dvěma ničivým světovým válkám. Většina politických představitelů Německa i jeho partnerů v Evropě spatřuje ve sjednocené Evropě nejvýhodnější rámec pro mírové zakotvení silného německého státu.

Do integračního procesu se zapojili jak velké, tak i střední a malé státy. Je nutno zvláště připomenout, že střední a malé evropské státy tím získaly prostor pro prosazování svých zájmů, který v minulosti nikdy neměly. Jejich vliv v evropské politice významně vzrostl.

Evropské integrace vytvořila nový rámec pro prosazování zájmů států, které se do ní zapojily. Dřívější mocenské soupeření a válečné konflikty byly nahrazeny stálým vyjednáváním a hledáním společně přijatých řešení. Všechny státy zapojené do integračního procesu zjišťují, že nové poměry v Evropě jim přinášejí velké výhody. Dosud žádný členský stát se nerozhodl z Evropské unie vystoupit. Sjedená Evropa se úspěšně rozvíjí a má předpoklady účinně čelit výzvám globalizace a ovlivňovat světový vývoj. Evropa se zásluhou integračních procesů nachází v nové mírové éře svého rozvoje.

Evropská unie není tradiční mezinárodní organizací, jakou je např. Organizace spojených národů, kde se sdružují suverénní státy a kde platí při rozhodování zásada jednomyslnosti. Je mezinárodní organizací *sui generis*, odpovídající potřebám evropských států, které se v ní sdružily. Členské státy Evropské unie delegují dobrovolně, v souladu s uzavřenými mezinárodními smlouvami, přesně definovanou část své suverenity společným evropským institucím s cílem, aby řešily v dohodnutých oblastech otázky společného zájmu a zastupovaly je, jejich občany a Unii jako celek navenek vůči nečlenským zemím a mezinárodním organizacím.

Evropská unie je originální a úspěšný experiment při vytváření politických institucí nového typu. Sehrála významnou roli v ekonomickém vývoji členských států, napomáhá k vyrovnání jejich ekonomické úrovně. Jako příklad lze uvést, že pomohla Irsku – jedné z nejchudších zemí v Evropě – aby se v krátké době zařadilo mezi země nejbohatší. Sehrála významnou roli při vytváření demokratického systému v Portugalsku, Španělsku a Řecku, kde byly před vstupem do EU diktátorské režimy. Sjednotila Evropu po studené válce. Významně přispívá k upevnění demokratického systému v nových členských státech, které byly před rokem 1989 součástí sovětského bloku. Významně ovlivňuje vývoj v nečlenských evropských zemích, a to nikoliv vojenskými, ale politickými a hospodářskými prostředky.

Evropská unie je založena na idejích a hodnotách evropské civilizace, k nimž patří zajištění míru a bezpečnosti, úcta k lidské důstojnosti, rovnost občanů, dodržování lidských práv včetně práv příslušníků menšin, svoboda, demokracie, pluralismus,

rovnost, tolerance, soudržnost, nepřístupnost diskriminace, sociální jistoty, solidarita, respektování národní identity a vláda zákonu. Tyto základní ideje a hodnoty byly zahrnuty do smluv o Evropských společenství uzavřených v letech 1951 a 1957 a v rozšířené podobě do Smlouvy o Evropské unii z roku 1992. Jsou zahrnuty do Smlouvy o ústavě pro Evropu.

Evropská unie je vlivným činitelem ve světě, což jí umožňuje prosazovat evropskou vizi organizace společnosti a evropské hodnoty v mezinárodním společenství. Evropský model společnosti má v mezinárodním společenství zvláštní místo. Na rozdíl od amerického modelu klade důraz na sounáležitost, udržitelný rozvoj, kvalitu života, vzájemnou závislost, solidaritu, uchování kulturní identity. V přístupu k řešení mezinárodních konfliktů kladou Evropané důraz na diplomacii, preventivní opatření, ekonomickou podporu a pomoc. Prosperitu Evropy spojují s prosperitou celé planety. Evropský hospodářský a sociální model (i přes odlišnosti v jednotlivých zemích) má charakteristiky, které jej odlišují od amerického a asijského modelu. Patří mezi ně :

- Obsah a zaměření hospodářské a sociální politiky jednotlivých členských států Unie, které vycházejí z principů solidarity a soudržnosti, rovných příležitostí, boje proti všem formám diskriminace, kladou důraz na ochranu zdraví a zajištění bezpečnosti při práci, všeobecný přístup ke vzdělání a zdravotní péči, kvalitu života, udržitelný rozvoj a rozvinutou občanskou společnost. Tyto zásady určují evropský model sociálně tržního hospodářství. Jsou zakotveny ve smlouvách o Evropské unii, v činnosti a legislativě Evropské unie, v Evropské konvenci lidských práv a v Listině základních práv Evropské Unie.
- Značná část role státu při organizaci společnosti. Veřejný sektor hraje v Evropě významnou úlohu. Stát se významně podílí na zajišťování vysoké kvality služeb veřejného zájmu. Členské státy Unie věnují v průměru 27 % HDP na sociální účely, zatímco Spojené státy pouze 15 % a Japonsko 17 %.
- „Evropská dimenze“ sociálně tržního modelu na úrovni Evropské unie. Jde o ekonomickou stabilitu zajišťovanou na makroekonomické úrovni, dynamismus evropského vnitřního trhu, hospodářskou a sociální soudržnost podporovanou strukturálními fondy a fondem soudržnosti
- Sociální dialog a partnerství mezi vládou, zaměstnavateli a odbory, který má jak národní, tak evropský rozměr.

Evropská unie vytvořila fungující ekonomický, politický a sociální model přitažlivý pro řadu neevropských zemí. Výzvou pro Evropskou unii v nadcházejících letech je účinné

využití obrovských přírodních a lidských zdrojů a vybudování silné evropské ekonomiky, která obstojí v mezinárodní soutěži v éře globalizace a zachová tradiční princip sociální a ekonomické spravedlnosti pro všechny občany.

Evropská unie přijímá různé iniciativy, politiky a tzv. strategie, popř. programy, které navazují na existující politiky a dále je prohlubují a rozvíjejí, popř. vytváří programy nové. Týká se to např. vztahů s novými sousedy rozšířené EU (evropská politika sousedství), stabilizačního a asociačního procesu pro státy západního Balkánu, zdokonalení konkurenceschopnosti ekonomiky (lisabonská strategie) [2]

3.1.3. Politiky evropské unie

Evropská unie spravuje širokou škálu oblastí politiky — hospodářskou, sociální, regulační a finanční — v nichž je její činnost členským státům prospěšná. Mezi ně patří:

- politiky solidarity (rovněž nazývané politiky soudržnosti) u regionálních, zemědělských a sociálních věcí;
- inovační politiky, které přináší nejmodernější technologie do oblastí jako např. ochrana životního prostředí, výzkum a vývoj a energetika.

Unie financuje tyto politiky z ročního rozpočtu ve výši více než 120 miliard eur, do kterého z větší části přispívají členské státy. Tato částka představuje jen malou část celkového majetku EU (maximálně 1,24% součtu hrubého národního produktu všech členských států).

3.1.3.1 Politiky solidarity

Hlavním účelem politik solidarity je podpora dokončení jednotného trhu a vyrovnání rozdílů pomocí strukturálních opatření, která pomohou méně rozvinutým regionům nebo průmyslovým odvětvím, která mají problémy. Potřeba solidarity mezi zeměmi EU a regiony se ještě zvýšila po nedávném přistoupení 12 zemí, které mají příjmy výrazně pod průměrem EU. Unie musí rovněž sehrát pomocnou roli při restrukturalizaci hospodářských odvětví, které těžce postihla rychle rostoucí mezinárodní konkurence. Regionální politika EU spočívá v převodu financí od bohatých zemí k chudým. Tyto prostředky se využívají na podporu vývoje méně rozvinutých oblastí, na oživení upadajících průmyslových regionů, na pomoc mladým lidem a dlouhodobě nezaměstnaným při hledání práce, na modernizaci zemědělství a na pomoc znevýhodněným venkovským oblastem. Prostředky vyčleněné na regionální aktivity v rozpočtu na období 2007–2013 jsou určeny ke třem cílům.

- Konvergence. Účelem je pomoc nejméně rozvinutým zemím a regionům, aby rychleji dosáhly průměru EU pomocí zlepšených podmínek pro růst a

zaměstnanost. Toho má být dosaženo investicemi do fyzického a lidského kapitálu, inovací, znalostní společnosti, schopností přizpůsobit se změnám, životního prostředí a účinnosti správy.

- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Cílem je zvýšení konkurenceschopnosti, úrovně zaměstnanosti a přitažlivosti regionů, které nepatří k nejméně rozvinutým. Toho má být dosaženo pomocí předvídání hospodářských a sociálních změn a podporou inovace, podnikavosti, ochrany životního prostředí, dostupnosti, přizpůsobivosti a rozvoje začleňujících trhů práce.
- Evropská uzemní spolupráce Účelem tohoto nového cíle je zvýšení přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce. Snahou je podpořit společná řešení problémů, které řeší sousedící úřady v oblastech jako např. vývoj měst, venkova a pobřeží, podpora hospodářských vztahů a spolupráce mezi malými a středními podniky (MSP). [15]

Tyto cíle budou financovány ze zvláštních fondů EU, které navyšují nebo stimulují investice ze soukromého sektoru a investice státních i regionálních správních orgánů . Tyto zdroje se nazývají strukturální fondy a Fond soudržnosti.

- Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) je strukturální fond, který poskytuje příspěvky k posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Usiluje o zmenšení rozdílů mezi regiony a podporuje strukturální rozvoj a vyrovnávání regionálních hospodářství včetně obnovy rozvoje upadajících průmyslových regionů.
- Dalším strukturálním fondem je Evropský sociální fond (ESF), který poskytuje finanční prostředky na odbornou přípravu a vytváření pracovních míst.
- Kromě těchto strukturálních fondů existuje Fond soudržnosti. Jeho posláním je financovat dopravní infrastrukturu a projekty související se životním prostředím v zemích EU, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 90% průměru EU.

Cíle SZP, které byly stanoveny v Římské smlouvě z roku 1957, už byly z velké části dosaženy: byla zajištěna odpovídající životní úroveň zemědělců; byly stabilizovány trhy; produkty se dostávají ke spotřebitelům za rozumnou cenu; proběhla modernizace zemědělské infrastruktury. Kromě toho se osvědčily i jiné průběžně zaváděné zásady. Je zajištěno zásobování potravinami a ceny zemědělských produktů jsou stabilní, chráněné před výkyvy na světovém trhu. Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOZF) je název rozpočtu pro SZP.

SZP se však stala obětí vlastního úspěchu. Produkce rostla mnohem rychleji než spotřeba, což představovalo značnou zátěž pro rozpočet EU. Pro vyřešení tohoto problému bylo nutné zemědělskou politiku upravit. Reforma již začíná mít výsledky. Produkci se daří udržovat v požadovaných mezích. Zemědělci jsou vedeni k používání udržitelných zemědělských postupů, které chrání životní prostředí a krajinu a přispívají ke zlepšení kvality a bezpečnosti potravin. Zemědělci mají hrát novou úlohu - zajišťovat určitou ekonomickou činnost v každé venkovské oblasti a zachovávat rozmanitost evropských krajín. Rozmanitost a úcta k „venkovskému způsobu života“, tedy životu v harmonii s půdou, tvoří významnou součást evropské identity. Evropská unie usiluje o to, aby Světová obchodní organizace (WTO) kladla větší důraz na kvalitu potravin, zásadu předběžné opatrnosti a dobré životní podmínky zvířat. Evropská unie začala také reformovat svou rybářskou politiku. Hodlá snížit nadbytečnou kapacitu rybářského loďstva, chránit populace ryb a poskytnout finanční podporu rybářským společenstvím, aby rozvinula jinou hospodářskou činnost. [15]

Cílem sociální politiky EU je napravit nejvýraznější nerovnosti v evropské společnosti. Evropský sociální fond (ESF) byl založen v roce 1961, aby podpořil vytváření pracovních míst a profesionální i geografickou mobilitu pracovníků.

EU se nesnaží zlepšit sociální podmínky v Evropě pouze finanční podporou. Podpora by sama o sobě nikdy nemohla vyřešit všechny problémy způsobené ekonomickou recesí nebo zaostalostí regionu. Sociální pokrok je nutné podpořit především prostřednictvím dynamických účinků růstu. Nedílnou součástí jsou právní předpisy, které zajišťují občanům EU základní práva. Některá z nich jsou uzákoněna ve Smlouvách - například právo mužů a žen na stejnou odměnu za stejnou práci. Jiná práva jsou obsažena ve směrnících o ochraně pracovníků (bezpečnost a zdraví při práci) a v základních bezpečnostních normách.

V roce 1991 přijala Evropská rada na zasedání v Maastrichtu Chartu Společenství základních sociálních práv, v níž stanovila práva všech pracovníků v EU. Patří mezi ně volný pohyb, spravedlivá odměna, lepší pracovní podmínky, sociální ochrana, právo sdružování a kolektivního vyjednávání, právo na odbornou přípravu, rovné zacházení pro ženy a muže, právo pracovníků na informace, konzultace a účast, ochrana zdraví a bezpečnost na pracovišti, ochrana dětí, starších osob a zdravotně postižených. V červnu 1997 byla tato charta zařazena do Amsterdamské smlouvy a je použitelná ve všech členských státech. [15]

3.1.3.2 Politiky inovace

Činnost Evropské unie ovlivňuje každodenní život jejích občanů, neboť řeší společenské problémy: ochranu životního prostředí, zdraví, technologickou inovaci, energetiku atd.

Základem činnosti EU ve věci ochrany životního prostředí je akční program s názvem „Životní prostředí v roce 2010: naše budoucnost, naše volba“. Týká se období 2001-2010 a zdůrazňuje nutnost:

- zmírnění a zpomalení klimatických změn a globálního oteplování;
- ochrany přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin;
- řešení problémů týkajících se životního prostředí a zdraví;
- ochrany přírodních zdrojů a účinného nakládání s odpady.

V období, na které se vztahuje tento program a pět předcházejících programů, stejně jako za více než 30 let určování norem, dokázala EU zrealizovat komplexní systém ochrany životního prostředí.

Problémy, které je nutno řešit, jsou nesmírně rozmanité: hluk, odpad, ochrana přírodních stanovišť, výfukové plyny, chemické látky, průmyslové havárie, čistota vody ke koupání a vytvoření evropské informační a asistenční sítě pro naléhavé případy, která by zakročila v případě ekologických katastrof jako úniky ropy nebo lesní požáry.

Obavy z účinků znečištění na zdraví zkoumá nedávný akční plán pro životní prostředí a zdraví na období 2004-2010. Tento plán vytváří vazbu mezi politikou zdraví, životního prostředí a výzkumu.

Evropská regulace poskytuje stejnou úroveň ochrany napříč Uníí, avšak je dostatečně flexibilní, aby vzala v úvahu místní okolnosti. Je také neustále aktualizována. Bylo například rozhodnuto o přepracování právních předpisů týkajících se chemických látek a o nahrazení dřívějších pravidel, která byla vyvíjena postupně, jediným systémem pro registraci, vyhodnocování a schvalování chemických látek.

Tento systém čerpá z ústřední databáze, kterou spravuje nová Evropská agentura pro chemické látky se sídlem v Helsinkách. Cílem je zamezit znečištění ovzduší, vody, půdy a budov, zachovat biologickou rozmanitost a zlepšit zdraví a bezpečnost občanů EU při současném udržení konkurenceschopnosti evropského průmyslu.

Zakladatelé Evropské unie správně předvídali, že budoucí prosperita Evropy závisí na její schopnosti udržet si přední místo v oblasti technologií. Dobře chápali výhody společného evropského výzkumu. V roce 1958 tedy založili spolu s EHS i Euratom - Evropské společenství pro atomovou energii. Jeho cílem bylo umožnit členským státům EU společné využívání atomové energie k mírovým účelům. V této souvislosti bylo zřízeno Společné výzkumné středisko EN, které se skládalo z devíti institutů na čtyřech místech: ve městech Ispra (Itálie), Karlsruhe (Německo), Petten (Nizozemsko) a Geel (Belgie). [15]

Inovace však nabírala na rychlosti a evropský výzkum se musel rozšířit, aby obsáhl co nejširší skupinu vědců a výzkumných pracovníků. Evropská unie musela najít nové způsoby financování jejich práce a nová průmyslová využití jejich objevů.

Posláním společného výzkumu na úrovni EU je doplňovat národní výzkumné programy. Zaměřuje se na projekty, které umožňují spolupráci několika laboratoří v různých zemích EU. Dále podporuje základní výzkum určitých oblastí, například termojaderné fúze (potenciálního nevyčerpatelného zdroje energie pro 21. století). Podporuje také výzkum a technologický vývoj v klíčových odvětvích, která musejí čelit silné mimoevropské konkurenci, například v elektronice nebo informačních technologiích.

Hlavním zdrojem financování výzkumu EU je několik rámcových programů. Sedmý rámcový program pro výzkum a technologický vývoj pokrývá období 2007-2013. Největší část z rozpočtu přesahujícího 50 miliard eur půjde do oborů jako např. zdravotnictví, potravinářství, zemědělství, informační a komunikační technologie, nanotechnologie, energetika, životní prostředí, doprava, bezpečnost a věda o vesmíru a socioekonomie. Další programy budou podporovat myšlenky, lidi a potenciál prostřednictvím výzkumné činnosti na hranicích poznání, podpoří vědce, jejich kariérní rozvoj a mezinárodní spolupráci.

Fosilní paliva ropa, zemní plyn a uhlí představují v rámci EU 80% spotřeby energie. Značná a stále rostoucí část těchto fosilních paliv je dovážena ze zemí mimo EU. V současnosti se dováží 50% plynu a ropy, avšak podíl těchto dovážených surovin by do roku 2030 mohl vzrůst až na 70%. EU bude proto více zasažena omezením dodávek nebo náhlým zvýšením cen z důvodu mezinárodní krize. Dalším důvodem, proč snížit spotřebu fosilních paliv je snaha o zvrácení procesu globálního oteplování. [15]

V budoucnosti bude nutno učinit různé kroky, například šetřit energií inteligentnějším využitím, vyvinout alternativní zdroje energie (zejména obnovitelné zdroje energie

v Evropě) a rozšířit mezinárodní spolupráci. Spotřeba energie by se do roku 2020 mohla snížit o pětinu, jestliže spotřebitelé změni své chování a pokud budou plně využívány technologie, které zlepšují energetickou účinnost.

3.2 HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST

3.2.1 Regionální politika

Přestože je Evropská unie jednou z nejbohatších částí světa, existují mezi jejími regiony výrazné rozdíly, pokud jde o příjem a příležitosti. Od roku 2004 do EU vstoupilo 12 nových členských zemí, jejichž příjmy jsou zřetelně pod evropským průměrem, čímž se tyto rozdíly ještě prohloubily. Podstatou regionální politiky je převod prostředků z bohatých regionů do chudších. Jedná se o nástroj finanční solidarity, který významnou měrou napomáhá hospodářské integraci.

Solidarita a soudržnost jsou dvě slova, která shrnují hodnoty regionální politiky EU:

- solidarita vyjadřuje skutečnost, že tato politika podporuje občany a regiony, jež jsou ve srovnání s průměrem EU hospodářsky a sociálně slabší,
- soudržnost vyjadřuje skutečnost, že ze snižování rozdílů mezi chudšími a bohatšími zeměmi a regiony mají prospěch všichni.

Velké rozdíly v úrovni prosperity existují jak mezi členskými státy, tak i uvnitř jednotlivých členských států. Už před rozšířením byla úroveň prosperity – podle HDP na obyvatele – v deseti nejdynamičtějším regionech EU téměř třikrát vyšší než v deseti nejméně rozvinutých regionech. Nejvíce prosperujícími regiony jsou bez výjimky města, konkrétně Londýn, Brusel a Hamburg.

Po rozšíření v roce 2004 a posledním v roce 2007 jsou rozdíly ještě mnohem větší. HDP na obyvatele v Londýně je devětkrát vyšší než v nejchudších regionech EU v Rumunsku.

Dynamické účinky členství v EU ve spojení s aktivní a cílenou regionální politikou mohou přinést výsledky. Obzvláště povzbudivý je v tomto ohledu případ Irska, jehož HDP, dosahující v době vstupu do EU v roce 1973 jen 64 % průměru, je dnes jedním z nejvyšších v unii.

Jednou z hlavních priorit regionální politiky po roce 2004 je co nejdříve přiblížit životní úroveň nových členských států průměru EU.

Příčiny nerovnosti jsou různé. Muže se jednat o dlouhodobé znevýhodnění v důsledku zeměpisné odlehlosti regionu, o nedávné sociální a hospodářské změny nebo o kombinaci obou těchto faktorů. V případě většiny členských států, které do EU vstoupily po roce 2004, je jednou z příčin dědictví po bývalém systému centrálně plánovaného hospodářství. Dopad těchto znevýhodnění je často znát na nižší úrovni sociálních služeb a školství, vyšší nezaměstnanosti a nedostatečné infrastruktuře.

Evropská unie provádí systematickou politiku regionálního rozvoje od roku 1975. V jejím rámci převádí prostředky z bohatších členských států chudším zemím a regionům prostřednictvím tzv. strukturálních fondů. V období 2000-2006 představovaly výdaje z těchto fondů přibližně třetinu evropského rozpočtu. Nejvíce prostředků obdržely Řecko, Španělsko, Portugalsko, Irsko, jižní Itálie a východní Německo.

EU financovala projekty regionálního rozvoje v nových členských státech již dlouho před jejich vstupem prostřednictvím řady předvstupních programů.

Vstup těchto zemí využila k reorganizaci výdajů na regionální politiku. Nová pravidla platí pro období 2007-2013. Během této doby vzrostou výdaje na regionální rozvoj až na úroveň 36 % rozpočtu EU. V sedmiletém období tak dosáhnou výše 308 miliard eur. Nová regionální politika podporuje takové podmínky, které stimulují celkový hospodářský růst EU, a zaměřuje se na tři cíle: konvergenci, konkurenceschopnost a spolupráci. Tento nový přístup se nazývá politika soudržnosti.

Vstup 12 chudších států znamená, že v nadcházejícím období budou mít prioritu právě tyto státy, spolu s regiony se zvláštními potřebami z ostatních zemí. Podle současných odhadů dostane v období 2007-2013 dvanáct nových členských zemí 51 % všech výdajů na regionální rozvoj, ačkoli v nich žije méně než čtvrtina celkového obyvatelstva Unie.

Hlavním kritériem způsobilosti pro příjem prostředků EU v rámci regionální politiky je HDP regionu, které musí být nižší než 75 % průměru unie. Finanční prostředky se přidělují na základě dvou hlavních cílů:

- Konvergence: téměř 82 % výdajů bude pomáhat nejchudším zemím a regionům rozvíjet infrastrukturu a hospodářský a lidský potenciál.
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: v rámci tohoto cíle budou všechny členské státy způsobilé žádat o finanční prostředky na podporu inovací a výzkumu, udržitelného rozvoje a kvalifikační přípravy v méně rozvinutých regionech; na tento cíl připadá bezmála 16 % výdajů.

Zbývajících 2,5 % výdajů půjdou na projekty přeshraniční a meziregionální spolupráce v rámci tzv. evropské územní spolupráce.

V období 2007-2013 financují regionální programy tři fondy, které se liší povahou poskytované pomoci a druhem příjemců:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) financuje programy týkající se obecné infrastruktury, inovací a investic. Způsobilé jsou nejchudší regiony ze všech členských států.
- Evropský sociální fond (ESF) poskytuje prostředky na projekty odborné přípravy a další druhy pomoci při hledání zaměstnání a na programy vytváření pracovních míst. Způsobilé jsou též všechny členské státy.
- Fond soudržnosti hradí náklady na projekty dopravní infrastruktury a ochrany životního prostředí a na projekty výroby energie z obnovitelných zdrojů. Způsobilé jsou pouze státy, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Tuto podmínku splňují členské státy, jež do EU vstoupily od roku 2004, a Portugalsko a Řecko. Podpora Španělsku, které získávalo finanční prostředky v rámci předchozích operací fondu, je ukončována postupně.

Politika soudržnosti by měla přispívat k plnění tzv. lisabonské strategie podpory růstu a zaměstnanosti:

- zvyšováním atraktivity zemí a regionu pro investice díky zajištění lepší dostupnosti, kvalitních služeb a ochrany přírodního potenciálu;
- podporou inovací, podnikání a znalostní ekonomiky díky rozvoji informačních a komunikačních technologií;
- vytvářením více a lepších pracovních míst díky zapojení více lidí do zaměstnání, zvýšení přizpůsobivosti pracovní síly a zvýšení investic do lidského kapitálu

3.2.1.1 Rozpočet evropské unie

K financování jednotlivých politik má Evropská unie roční rozpočet přesahující 120 miliard eur. Rozpočet je financován takzvanými „vlastními zdroji“ EU, které nesmí přesáhnout částku odpovídající 1,24% HDP všech členských států. [15]

Tyto prostředky pocházejí zejména:

- z cel na výrobky dovážené ze zemí mimo EU včetně zemědělských dávek;
- z procentuální části daně z přidané hodnoty na zboží a služby napříč EU;
- z příspěvků členských států v závislosti na jejich hospodářské situaci.

Každý roční rozpočet EU je součástí sedmiletého rozpočtového cyklu, který se nazývá „finanční perspektiva“. Tyto finanční perspektivy jsou vytvářeny Evropskou komisí a vyžadují jednomyslné schválení členských států a jednání a dohodu s Evropským parlamentem. Podle finanční perspektivy na období 2007-2013 dosáhne celkový rozpočet EU 864,4 miliardy eur.

Největší část finančních prostředků z rozpočtu je určena na zvyšování konkurenceschopnosti evropského hospodářství a současně na zvyšování soudržnosti EU díky zmenšování rozdílu mezi bohatšími a chudšími členskými státy. V období 2007–2013 půjde na tyto priority přibližně 38 % celkového rozpočtu ve výši více než 900 miliard eur vyčleněných na celé období.

Druhou nejvýznamnější položkou je zemědělství, které je jedinou plně integrovanou politikou EU. Vynakládané prostředky umožňují zajišťovat bezpečné a kvalitní potraviny za přiměřené ceny při současném zaručení odpovídajících příjmů pro zemědělce. Výdaje na tuto oblast představují přibližně 34% rozpočtu.

Jedním z cílů financování EU je ochrana životního prostředí díky lepšímu využívání vodních zdrojů.

Podíl zemědělství na rozpočtových výdajích se za posledních 40 let snížil o polovinu. Stalo se tak díky reformám výdajů na zemědělství, díky ucelenějšímu pohledu na hospodářství venkova (11% rozpočtu EU nyní jde na rozvoj venkova a ochranu venkovského prostředí), a zejména díky rozšíření působnosti EU v jiných oblastech.

Zbylé finanční prostředky jsou vynakládány na široké spektrum politik, k nimž patří zejména celoživotní vzdělávání, zajišťování bezpečnosti a spravedlnosti pro všechny, výzkum a inovace a rozvojová, potravinová a humanitární pomoc.

Finanční podpora zvyšování konkurenceschopnosti a soudržnosti EU se zaměřuje na vytváření pracovních míst a snižování rozdílů v hospodářském a sociálním rozvoji a v oblasti ochrany životního prostředí. EU financuje velké projekty v oblasti infrastruktury, jakou jsou silnice, mosty, dálnice, letiště a zlepšování elektronických komunikací, avšak investuje též do malých podniků či rehabilitace městských center, do větrných elektráren, programů na podporu integrace zdravotně postižených, modernizace čistíren odpadních vod, aby splňovaly normy EU, nebo do programů odborné přípravy.

Jelikož je konkurenceschopnost velmi důležitá, významnou část rozpočtu zabírají také výdaje na výzkum a inovace. Finanční prostředky jsou určeny na podporu integrovaných celoevropských výzkumných projektů v oblastech jako například zdravotnictví, potravinářství, biotechnologie, informační a komunikační technologie, nanotechnologie, energetika, životní prostředí, doprava, bezpečnost a vesmír, kterých se účastní vědci v různých zemích EU. Zvláštní pozornost je věnována podpoře inovací v malých podnicích, neboť malé podniky jsou páteří evropského hospodářství. Předpokladem zajištění konkurenceschopnosti je též rozvoj schopností a celoživotní vzdělávání.

Finanční prostředky určené na podporu úlohy EU jako globálního partnera v oblasti obchodu a pomoci slouží k financování hospodářského a sociálního rozvoje a rozvoje v oblasti životního prostředí v mnoha zemích světa. EU věnuje zvláštní pozornost potřebám svých bezprostředních evropských a středomořských sousedů, včetně kandidátů na členství v EU, a státům Afriky, Karibiku a Tichomoří, které s EU spojuje Dohoda z Cotonou o obchodu a technické a finanční pomoci. Další prostředky plynou zemím AKT z Evropského rozvojového fondu, který není součástí rozpočtu EU a do kterého přispívají členské státy. Na humanitární a potravinovou pomoc na celém světě včetně okamžité pomoci při mimořádných událostech jako hladomor či zemětřesení bylo v tomto finančním období vyčleněno 800 milionů eur ročně. Malá částka je také určena na hospodářskou spolupráci s ostatními průmyslovými zeměmi. Celkem tyto výdaje v období 2007-2013 dosáhnou výše více než 5 miliard eur ročně.

Celkem dosahuje rozpočet EU na rok 2007 výše 126,5 miliard eur, což odpovídá asi 235 eurům na osobu a méně než 70 centům na osobu a den. Z rozpočtu se financuje veškerá činnost EU. Na administrativní náklady plyne méně než 6 % celkových výdajů, což odpovídá méně než 4 centům na občana EU a den. Patří sem náklady na provoz

všech orgánů (zejména Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady ministrů) a na překladatele a tlumočníky 23 jazyků EU.

Odkud peníze z rozpočtu pochází? Evropská unie má tzv. „vlastní zdroje“, kterými jsou:

- příjmy z dávek ze zemědělských dovozů a z cel z jiných dovozů;
- část z příjmů z DPH;
- přímé příspěvky členských států podle jejich národních důchodů ve výši nezbytné ke krytí potřeb rozpočtu.

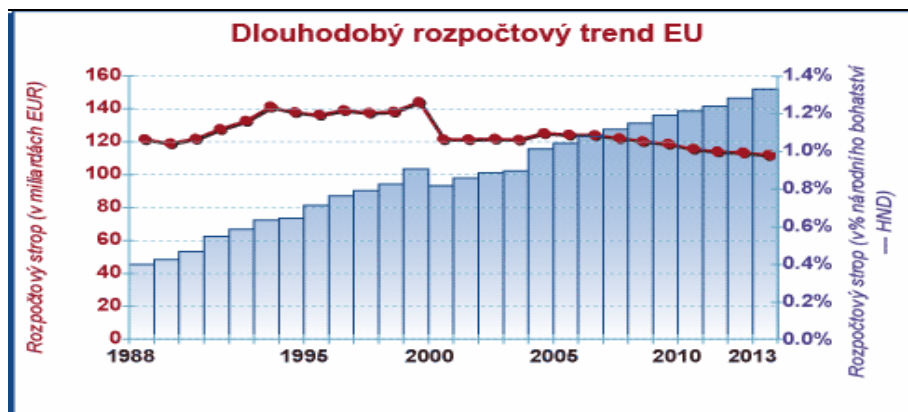
Dávky, cla a daň z přidané hodnoty představují jednu čtvrtinu rozpočtu. Jedná se o druhy příjmů, o kterých nelze tvrdit, že patří konkrétnímu členskému státu. Například zboží, z něhož je zapláceno clo ve Vallettě, může být díky jednotnému trhu EU ve skutečnosti určeno dovozci v Brně. Přímý příspěvek byl zaveden v roce 1988 v reakci na souběžné rozšiřování působnosti EU a snižování příjmů z cel a dávek v důsledku liberalizace mezinárodního obchodu. Výše příspěvků členských států je stanovena procentním podílem hrubého národního důchodu. Jelikož je HND měřítkem bohatství států, zajišťuje tento způsob výpočtu, že každá země přispívá přiměřeně svým možnostem. Peníze se pak použijí tam, kde je jich nejvíce zapotřebí.

Po lepší orientaci uvádím grafické znázornění dlouhodobého rozpočtového trendu EU. Rozpočet EU odráží hospodářský růst a rozšíření EU, a proto je v absolutním vyjádření navýšen. Pokud jde o procentuální podíl z bohatství EU, zůstává zpravidla na stabilní úrovni kolem 1% hrubého národního důchodu (HND). A druhým jsou výdaje EU na rozpočtové období 2007-2013. Rozpočtové zdroje EU jsou využívány s cílem dosáhnout změn, zejména pokud jde o:

- růst a zaměstnanost, a to tím, že se peníze vynakládají na zvýšení konkurenceschopnosti Evropské unie a na snížení hospodářských a sociálních nerovností;
- lepší ochranu a správu přírodních zdrojů;
- zvyšování kvality života všech občanů EU;
- posílení pozice EU na mezinárodní scéně a její globální odpovědnost.

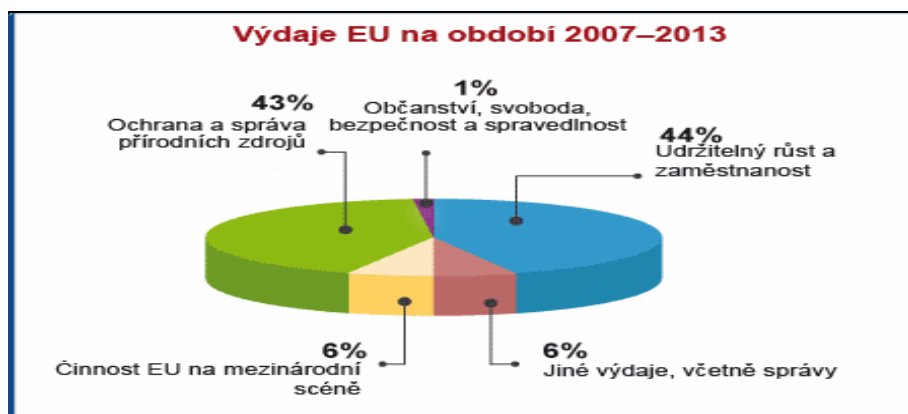
Cíle růstu a zaměstnanosti, na něž připadá největší část výdajů, je snazší deklarovat než realizovat. Dnešní úspěšné ekonomiky jsou charakterizovány tím, jak inovují a využívají znalostí, mnohé ekonomiky v EU jsou však v těchto oblastech pozadu.

Obraz.č.1 – Dlouhodobý rozpočtový trend

Zdroj : dostupný z WWW : <<http://europa.eu>>

Obraz.č.2 – Výdaje EU na období 2007 – 2013

Zdroj : dostupný z WWW : <<http://europa.eu>>

3.2.2 Česká Republika v EU

Přínosy vstupu do Evropské unii jsou pro Českou republiku mnohostranné. Projevují se v posílení České republiky v oblasti politické a hospodářské a v rozšíření práv občanů České republiky, kteří se stali občany Evropské unie a získali významná nová práva. Členství České republiky v Evropské unii má závažné důsledky pro český stát i pro každého občana. Je spojeno s významnými přínosy, ale i s náklady a změnami, které začlenění do Unie přináší.

Mezinárodní politické přínosy

- posílení mezinárodního postavení a bezpečnosti ČR
- zastoupení v orgánech Evropské unie

- spolurozhodování o politice Evropské unie
- omezení rizik plynoucích z geopolitického postavení v ČR
- účast ve společné zahraniční
- bezpečnostní a obranné politice EU
- účast na vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v Evropě

Hospodářské přínosy

- začlenění ČR do nejvýznamnějšího světového hospodářského seskupení
- možnost urychlení růstu české ekonomiky a zvyšování životní úrovně obyvatel České republiky
- značný objem ekonomické pomoci od Evropské unie
- zvýšení přílivu přímých zahraničních investic
- přístup ke zdrojům Evropské investiční banky
- otevření nových trhů, solidární pomoc v případě přírodních katastrof
- řešení problémů, kterou jsou nad síly a možnosti českého státu
- otevřená cesta do Hospodářské a měnové unie

V rámci jednotlivých politik koncipovaných na principech solidarita má Česká republika možnost využívat finanční zdroje Unie. Jedná se zejména o prostředky určené na rozvoj venkova na rozvoj méně rozvinutých regionů a odvětví. Česká republika je po vstupu do Evropské unie čistým příjemcem hospodářské pomoci.

Mezi členskými státy Evropské unie patří Česká republika mezi státy relativně hospodářsky vyspělé. To se odráží ve výši příspěvku ČR do rozpočtu Evropské unie a ve výši plateb, které z fondů Evropské unie získá. V období 2004-2006 příspěvek České republiky do společného rozpočtu EU činil 2574 mil.€. Na druhé straně z rozpočtu EU měla možnost čerpat částku 3350 mil.€ z toho 2063 mil.€ (78%) představovali prostředky na zemědělství (tržní opatření, přímé platby, rozvoj venkova), strukturální opatření (strukturální fondy, fond soudržnosti) a vnitřní programy (budování institucí). Zbývajících 747 mil.€ (22%) představovala částka, kterou ČR vyjednala za účelem zlepšení pozice ve vztahu k EU.

Po vstupu do Evropské unie se Česká republika stala členem Evropské investiční banky (EIB), která byla vytvořena v roce 1958 jako nezisková finanční instituce Evropského hospodářského společenství. EIB přispívá k rozvoji evropské integrace a sociální soudržnosti, a to především financováním projektů v ekonomicky slabších regionech Evropské unie. Klienty EIB jsou organizace veřejného i soukromého sektoru a podniky.

EIB obvykle poskytuje polovinu kapitálu potřebného k realizaci projektu. Česká republika se po vstupu do EU stala akcionářem Součástí skupiny Evropské investiční banky je Evropský investiční fond (vytvořený v roce 2000), který se specializuje na poskytování kapitálu a garancí malým a středním podnikům. Podle informací ministerstva financí ČR uzavřela od roku 1992 do listopadu 2005 EIB v České republice úvěrové smlouvy v celkové hodnotě cca 6076 mil. EUR, tj. cca 182,3 mld. CZK (při kurzu 30 CZK/EUR).

3.2.2.1 Jakou hospodářskou pomoc získala Česká republika od Evropské unie na období 2004-2006

Česká republika jako členský stát Evropské unie je oprávněna využívat ke svému hospodářskému rozvoji finanční zdroje Unie. Jedná se zejména o prostředky poskytované ze strukturálních fondů a fondů soudržnosti EU. Hospodářská a sociální soudržnost tj. pomoc EU méně rozvinutým regionům a znevýhodněným sociálním skupinám patří mezi prioritní principy činností Evropské unie. K naplňování těchto principů byly v EU vytvořeny odpovídající finanční nástroje, strukturální fondy a fond soudržnosti, z nichž jsou spolufinancovány rozvojové projekty realizované v členských státech.

Nové členské státy se v období 2004-2006 podíleli na aktivitách v rámci všech tří Cílů strukturální a regionální politiky a na Iniciativách společenství.

Prioritní cíle regionální politiky a strukturální politiky EU tvoří :

- Cíl 1. – Podpora rozvoje a strukturálních změn v zaostávajících regionech
- Cíl 2. – Podpora hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí strukturálním obtížím
- Cíl 3. – modernizace profesní přípravy, systémů vzdělávání, rekvalifikace a vytváření pracovních příležitostí

Iniciativy společenství zahrnují :

- Interreg III – podpora přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce
- Urban II – podpora hospodářské a sociální obnovy měst a upadajících městských oblastí
- Leader + - podpora rozvoj venkova prostřednictvím místních iniciativ

- Equal – podpora opatření k překonávání nerovností a všech typů diskriminace v přístupu na trh práce [2]

V programovém období 2004-2006 se v ČR v rámci Cílů 1,2 a 3 politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie realizovalo 16 programů podpory fondů EU s celkovou alokací zhruba 80 mld. Kč.

Operační programy (OP) Cíle 1 byli financovány ze strukturálních fondů a byli realizováni ve všech regionech ČR kromě Prahy, protože Cíl 1 směřoval k podpoře růstu regionů s hrubým domácím produktem na obyvatele pod 75 % průměru EU.

Programy Cíle 2 a 3 byli financovány také ze strukturálních fondů, ale byli realizováni v regionech nespádajících pod Cíl 1, v České republice se proto týkají jen Prahy: Fond soudržnosti je určený pro celé členské státy, nejen pro regiony. Česká republika je mezi státy, které mohou z Fondu soudržnosti čerpat, jelikož její hrubý národní důchod na obyvatele je pod úrovní 90 % průměru EU.

Iniciativy Společenství jsou řízeny přímo Evropskou komisí a jsou zaměřeny na spolupráci subjektů napříč Evropskou unií:

Ne všechny Iniciativy Společenství byly ve zkráceném období 2004-2006 realizovány také v české republice. [14]

Tab.č 1- Rozdělení prostředků mezi strukturální fondy, fond soudržnosti a Iniciativy Společenství v České republice v období 2004-2006

Mil. Eur – běžné ceny	2004-2006	2004	2005	2006
Fond soudržnosti	945,3	316,9	266,1	362,3
Strukturální fondy	1584,4	381,5	528,9	674
Cíl 1	1454,3	339	485,5	629,8
Cíl 2	71,3	23,3	23,8	24,2
Cíl 3	58,8	19,2	19,6	20
Iniciativy společenství	100,8	28,6	32,1	40,1
Interreg	68,7	21	21,4	26,3
Equal	32,1	7,6	10,7	13,8
Strukturální op. (celkem)	2630,5	727	827,1	1076,3

Zdroj : dostupný z WWW : <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>

Výčet jednotlivých OP a Iniciativ společenství pro 2004-2006 je součástí této DP. (příloha č.1).

3.2.2.2 Hospodářská pomoc pro ČR v období 2007-2013

Programovací období 2007-2013 sebou přináší nová legislativní opatření o hospodářské a sociální soudržnosti, jenž vymezují pravidla a podmínky pro získávání dotací z fondů EU závazné pro členské státy . Politika soudržnosti EU pro období 2007-2013 stanovuje tři hlavní cíle:

- Cíl 1 – Konvergence : podpora ekonomického růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech
- Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost : předpoklad a podpora
- Cíl 3 – Evropskou územní spolupráce : podpora harmonického a vyváženého rozvoje na území unie

Pro období 2007-2013 se České republice nabízí možnost čerpat zdroje ve výši cca 752,70 mld. Kč, jenž jsou rozděleny mezi výše zmíněné cíle a k nim příslušné operační programy. ČR má mimořádnou příležitost tyto zdroje využít k rozvoji ekonomiky a zvýšení životní úrovně českých občanů. V řeci čísel bude mít podpora následující podobu :

- na cíl konvergence připadá cca 730 mld. Kč
- na cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost cca 11,73 mld. Kč
- na cíl evropská územní spolupráce cca 10,89 mld. Kč.

Výčet jednotlivých OP a Iniciativ společenství pro 2007-2013 je součástí této DP (příloha č.2).

Půjde o náročnou výzvu, neboť čerpání těchto zdrojů záleží na zpracování kvalitních projektů v rámci schválených programů. Vše je podloženo kvalitní přípravou a zpracováním strategických dokumentů, více v podkapitole řízení fondů.

3.2.2.3 Řízení fondů

Do přípravy, realizace a vyhodnocení čerpání prostředků z fondů EU je zapojeno množství subjektů na evropské, národní i regionální úrovni: instituce EU, národní ministerstva, regionální samosprávné celky, pověřené agentury a úřady a další. Přitom je důležité, že celková zodpovědnost za realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti leží na členských státech .

Při sjednávání střednědobého plánu výdajů evropského rozpočtu, tzv. finanční perspektivy, se na vrcholné úrovni v Evropské radě tvořené nejvyššími představiteli

členských států (prezidenti, premiéři) rozhoduje o množství prostředků určených na nejrůznější politiky Evropské unie, mimo jiné také na politiku hospodářské a sociální soudržnosti (HSS).

Po dosažení jednomyslné shody v Evropské radě musí Evropská komise (EK) připravit návrh evropské legislativy v podobě nařízení definujících pravidla pro využívání prostředků z evropského rozpočtu rozdělovaných prostřednictvím jednotlivých fondů.

Nařízení musejí být schválena Evropským parlamentem a Radou EU složenou z ministrů vlád členských států.

Rada EU pak schvaluje Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) vymezující priority rozvoje Evropské unie coby orientační rámec pro členské státy při přípravě národních strategických referenčních rámců a operačních programů.

Pak už jsou na řadě členské státy, aby připravily své Národní rozvoje plány (NRP) a Národní strategické referenční rámce (NSRR) popisující prioritní rozvojové oblasti a k nim vymezují cíle, jichž hodlají dosáhnout pomocí prostředků z fondů EU. NSRR definuje soustavu operačních programů (OP), které chce členský stát využívat pro čerpání z fondů EU.

Členský stát musí předložit NSRR a soustavu všech OP ke schválení Evropské komisi, která má za politiku HSS odpovědnost na evropské úrovni. Komise posuzuje soulad NSRR a OP s nařízeními a SOZS.

Po schválení NSRR a OP Evropskou komisí může být zahájeno čerpání z evropských fondů, které je již plně v rukou členských států. EK jeho průběh jen monitoruje, vyhodnocuje a zasílá peníze z fondů EU na speciální účet zřízený pro tyto účely v každém členském státě. V případě problémů však může Komise po členských státech vymáhat zdůvodnění a nápravu pod pohrůžkou zastavení čerpání, případně dokonce navrácení neoprávněně vyčerpaných prostředků zpět do evropského rozpočtu.

Ve všech členských státech se nicméně při řízení operačních programů i realizaci projektů vychází z pěti základních principů politiky HSS: principu programování, partnerství, koncentrace, doplňkovosti a princip monitorování a vyhodnocování.

Realizátoři projektů i administrátoři operačních programů musejí též respektovat dvě horizontální priority jdoucí napříč všemi podporovanými aktivitami: rovné příležitosti a udržitelný rozvoj. [14]

Česká republika definovala tyto čtyři základní instituce pro řízení a koordinaci NSRR:

- Národní orgán pro koordinaci
- Monitorovací výbor NSRR - Řídící a koordinační výbor
- Platební a certifikační orgán - Národní Fond

- Auditní orgán - Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu

Podkapitolou řízení fondů, která je součástí literární rešerše je uzavřena část teoretická, zaměřující se na přiblížení jednotlivých dílčích kroků cíle 1. Zpracování této části předcházelo především studium odborné literatury a prověření dostupných internetových zdrojů.

Čtenář by po přečtení této části měl dokázat odpovědět na otázky typu : „Z jakých důvodů se Evropa začala integrovat, co znamená hospodářská a sociální soudržnost, jaké přínosy má pro Českou republiku vstup do EU, jakou hospodářskou pomoc je možné využívat či co je třeba pro tuto pomoc vytvořit“.

Nyní se dostáváme k části praktické, ve které bude přiblížena jedná z možností využití, právě výše zmíněné hospodářské pomoci. Konkrétně se budu jednat o přiblížení projektu podpořeného jedním ze strukturálních EU.

4. PRAKTICKÁ ČÁST

Projekt, na kterém bych chtěl konkrétně ukázat a následně aplikovat jednotlivé body „vzdělávacího modulu - programu“ nese název „Analýza zhodnocení vzdělávacího potenciálu dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji (DPV)“. Důvod výběru právě tohoto projektu, který mi bude jakousi pomůckou pro ukázkou a aplikaci je ten, že od roku 2005 působím ve firmě SEDUCTUS, která byla do projektu přibrána se statutem partner projektu. Stručný popis charakteristiky firmy SEDUCTUS je součástí přílohy této diplomové práce (příloha č.3). Osobní zkušenost s praktickou realizací v rámci projektu bych chtěl konkrétně přenést do mé diplomové práce, a poukázat na to, jak je tedy možné v praxi využívat, realizovat a naplňovat OP, prioritu, opatření a v neposlední řadě konkrétní program podpory. Podrobněji bych se chtěl zaměřit na jednotlivé aktivity společnosti SEDUCTUS, které mám jako člen realizačního týmu na starosti.. Zajímavostí projektu je, že doba, kdy je realizován je na pomezí dvou programovacích období. Podpořen byl ještě v rámci zkráceného období 2004-2006, ovšem jeho závěrečná fáze už zasahuje do období 2007-2013. Následně bych tedy přešel na konkrétní kroky, které předcházeli, v našem případě, úspěšné podpoře výše zmíněného projektu.

4.1 Výzva a výběr

Projekt „Analýza zhodnocení vzdělávacího potenciálu dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji“ byl podpořen na základě 2. výzvy k předkládání žádostí o finanční podporu v rámci Operačního programu Rozvoje lidských zdrojů pro opatření 3.3 - Rozvoj dalšího profesního vzdělávání, kterou vyhlásil Ústecký kraj, respektive Krajský úřad Ústeckého kraje (konkrétní znění a popis opatření 3.3 je uveden v příloze č.5). Každá výzva je svým způsobem specifická, a ve většině případů je pro upřesnění doplněna, mohli bychom nazvat, takzvanými „pomocnými dokumenty, respektive souborem dokumentů“. V našem případě se jednalo o přílohy typu : „Doplnění výzvy k předkládání žádostí o finanční podporu (kde šlo o rozdělení rozpočtu mezi žadatele a partnery), doplňující komentář ke 2. výzvě k předkládání projektů v rámci grantového schématu ÚK a ukazatele výstupu, výsledků a dopadů pro vyplňování Žádosti o finanční podporu – MSSF Benefit Opatření 3.3, které upřesňují konkrétní požadavky na žadatele.

Na základě takto stanové výzvy mohou potencionální žadatele začít předkládat své projektové záměry. Poté, kdy je ukončena fáze přijímání, následuje proces výběru předložených žádostí. Výběrová komise si stanoví kritéria pro vyřazování a předložené

projekty jsou následně hodnoceny. Obecnými kritérii a zásadami, kterých by se měla každá komise držet jsou transparentnost, rovné zacházení a zákaz diskriminace. Po této fázi může projekt nabrat následující stav, je zařazen do zásobníku, nebyl vybrán k poskytnutí finanční podpory, a to na základě vyřazení při formálním hodnocení, vyřazení při hodnocení přijatelnosti či vyřazení při věcném hodnocení a tou nejpříjemnější možností vybrán k poskytnutí finanční podpory, což je případ právě našeho projektu. Nyní bych se ve stručnosti zaměřil na představení projektu.

4.2 Představení projektu

Žadatelem projektu „Potenciál DPV v Ústeckém kraji“ byla Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje. Partnery projektu pak už výše zmíněna firma SEDUCTUS, Národní vzdělávací fond a Asistenční centrum Most. Charakteristika firmy SEDUCTUS se nachází v příloze této diplomové práce.

Záměr projektu vychází z absence metodiky pro prognózování potřeb trhu práce v kraji, hlavním cílem projektu je pak, formou zmapování nabídky vzdělávání v ÚK, zlepšení kvality systému dalšího profesního vzdělávání ve vztahu k potřebám regionálního trhu práce, vývoj a ověření metodického nástroje pro průběžnou analýzu nabídky dalšího profesního vzdělávání, a v neposlední řadě rozvoj lidských zdrojů podle konkrétních potřeb a specifických požadavků Ústeckého kraje.

Projekt je v přímé návaznosti na Zákon o zaměstnanosti a Program Strategie Rozvoje lidských zdrojů v ČR přijatý vládou ČR dne 21.12.2005, má přímou souvislost s rozvojovou aktivitou 3.1.2 Strategie regionálního rozvoje ČR a dále naplňuje Program rozvoje Ústeckého kraje v prioritě 2 - Rozvoj lidských zdrojů, sociální péče, zdravotnictví a trhu práce, opatření 2.1 přizpůsobování pracovní síly trhu práce.

Cílovými skupinami jsou odborníci úřadů práce, odborníci úřadů státní správy a samosprávy, vzdělávací a poradenské instituce a zástupci zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Klíčové aktivity, které byly v rámci realizace projektu nastaveny jsou, prověření dosažitelných databází a informačních zdrojů v Ústeckém kraji v oblasti dalšího profesního vzdělávání, příprava metodiky pro vyhodnocování nabídky dalšího profesního vzdělávání v kraji, realizace terénního průzkumu, sběr dat, vlastní

dotazníkové šetření, analýza a prezentace vyhodnocení získaných dat, zpracování metodické příručky a hodnotící a prezentační aktivity.

Jak už bylo naznačeno výše, byli vzhledem k povaze a náročnosti realizace jednotlivých aktivit zařazeni do projektu jednotliví partneři. Každý by měl přispět svým know-how k úspěšnému splnění nejen vymezených aktivit, ale i k fungování a úspěšné realizaci celého projektu. Každému partneru je přesně vymezena role, důvod zapojení a práce s cílovou skupinou. Experti NVF budou zapojeni především v aktivitách zabývajících se metodickým a obsahovým zpracováním a konzultačním vedením patřičných aktivit. Klíčovými činnostmi jsou tvorba koncepcí v oblasti rozvoje lidských zdrojů dalšího profesního vzdělávání, spolupráce s národními a krajskými partnery při přípravě a realizaci navrhovaných koncepcí. Asistenční centrum je významná poradenská organizace v kraji, která je ve styku s podnikateli, zaměstnavateli, ale i se vzdělávacími institucemi, školami a školskými zařízeními. Partner se bude podílet na oslovení cílových skupin v kraji, je schopen identifikovat vhodnost oslovovaných institucí. Dále se bude podílet na zpracování dat a přípravě metodiky a případném zajištění externího ověření metodiky. SEDUSTUS jakožto člen realizačního týmu se bude podílet na aktivitě oslovení cílových skupin, zajištění dotazníkového šetření, zpracování dat a zpracování metodiky pro tisk. Má zkušenosti se zpracováváním analýz na regionální úrovni, působí v oblasti poradenství a vzdělávání a má přehled o aktivitách v oblasti dalšího profesního vzdělávání. Právě aktivity realizované firmou SEDUCTUS, respektive mou osobou a jejich rozšíření a vize do budoucna jsou hlavním přínosem mé diplomové práce.

V rámci konkrétních požadavků výzvy a jako nedílná součást projektové žádosti o finanční podporu byly výběrové komisi předloženy ještě následující body. Tento souhrn uvádím z důvodu objasnění jednotlivých bodů „vzdělávacího modulu“.

Jedná se o harmonogram projektu, náklady, předpokládané zdroje financování, očekávané efekty projektu, výstupy a výsledky projektu, horizontální témata, politika Evropského společenství a zkušenosti žadatele a partnerů s podobným typem projektu.

Harmonogramem projektu, tedy v rámci časového plánu, byli rozloženy jednotlivé aktivity do předběžných a konkrétních termínů jejich plnění.

V rámci doplnění výzvy („tzv. pomocného dokumentu“) byl navržen rozpočet a to nejen pro žadatele, ale i pro partnery projektu. Schéma má obvykle tvar klíčová aktivita, celkové náklady a jednotkové náklady. Pokrytí financování je procentuelně rozděleno mezi příspěvek ze strukturálních fondů a veřejných národních zdrojů. Veřejný národní zdroj je tvořen státním rozpočtem a krajským rozpočtem.

Pro následné monitorování a hodnocení je nutné v rámci projektové žádosti stanovit si očekávané efekty a posléze výstupy a výsledky, které daný projekt přinese.

Projekt se držel horizontálních témat, politiky Evropského společenství, a aby byl výčet projektové žádosti úplný objasnil žadatel i jeho partneři zkušenosti s řízením a realizací podobných typů projektů.

4.2.1 Zapojení SEDUCTU

Pro potřeby další části diplomové práce se zaměřím pouze na aktivity a jejich konkrétní realizaci týkající se firmy SEDUSTUS. Zkušenost se zpracováním analýz na regionální úrovni, působnost v oblasti poradenství a vzdělávání a v neposlední řadě přehled o aktivitách v oblasti dalšího profesního vzdělávání, to jsou hlavní důvody zapojení společnosti do projektu. Role partnera spočívala především v oslovení cílových skupin včetně přípravy motivačních workshopu, zajištění dotazníkového šetření, zpracování dat a zpracování metodiky pro tisk.

Z pozici odborného člena pro analýzu dat a navrhování metodiky bylo mým hlavním úkolem závěrečné vyhodnocení dat v rámci dotazníkového šetření. Tato činnost ovšem spočívala v řadě menších úkolů, které bych Vám chtěl nyní přiblížit.

Nejprve jsem se zaměřil na prověření dosažitelných databází a informačních zdrojů v Ústeckém kraji v oblasti dalšího profesního vzdělávání. Analýzou byla prověřena kvalita a úplnost existujících databází a ostatních informačních zdrojů o institucích, které poskytují vzdělávání dospělých. Byli prověřeny dostupné databáze akreditovaných rekvalifikačních programů MŠMT, databáze AIVD, veřejná databáze DAT, EDUCICTY a další relevantní zdroje. Byla provedena klasifikace dat v rámci kraje.

Na základě takto stanovené klasifikace dat, respektive zjištění institucí zabývajících se dalším profesním vzděláváním byl vytvořen dotazník (příloha č.4). Jeho hlavním cílem bylo zmapování nabídky a možností vzdělávacích institucí v kraji, což bude odrazovým můstkem pro tvorbu metodické příručky.

Současně se sběrem dat byla vytvářena databáze vzdělávacích zařízení, která bude sloužit ke zkvalitnění dalšího profesního vzdělávání v kraji. Tato databáze byla původně vytvořena ve dvou provedeních, z nichž výsledkem je současná verze v programu ACCESS. Součástí sběru dat byla i instruktáž tazatelské sítě pro komunikaci s respondenty.

Výsledky průzkumu – získané dotazníky od vzdělávacích subjektů byly zpracovány ve formě tabulek, aby mohly být podrobeny kvantitativní a kvalitativní analýze. Analýza dat sleduje 3 hlavní cíle :

- a) připravit podklady pro zpracování zpráv o stavu nabídky a skladbě institucí pro vzdělávání dospělých v kraji a pro hodnocení potenciálu nabídky dalšího profesního vzdělávání
 - b) poskytnout vhodně strukturovanou informační bázi pro předpokládané zřízení víceúčelových center dalšího vzdělávání v kraji a pro strategické rozhodování a koordinaci rozvoje lidských zdrojů na krajské úrovni
 - c) prezentovat situační analýzu získaných dat, která by zhodnotila stav regionální infrastruktury pro poskytování další kvalifikace dospělým.
- Výstupem této aktivity budou analytické zprávy o potenciálu nabídky dalšího profesního vzdělávání v oprávněném kraji., tzn. závěrečné vyhodnocení dat v rámci dotazníkového šetření.

4.3 Výstup činnosti - závěrečné vyhodnocení dat

Primární sociologický výzkum byl proveden na základě dotazníkové šetření. Dotazník je součástí přílohy této diplomové práce (příloha č.4).

V rámci primárního sběru dat pro potřeby analýzy potenciálu dalšího profesního vzdělávání byla navázána úzká komunikace s 96 vzdělavateli z celého Ústeckého kraje. Nejvíce institucí spadalo do okresu Ústí nad Labem, zbylé okresy byly zastoupeny rovnoměrně.

Tab.č.2 – Zastoupení respondentů dle okresů

	<i>Počet Institucí</i>	<i>Podíl (v %)</i>
Děčín	12	12,5
Chomutov	9	9,4
Litoměřice	12	12,5
Louny	15	15,6
Most	11	11,5
Teplice	12	12,5
Ústí nad Labem	25	26
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

4.3.1 Členství v asociacích

Ve vzorku respondentů vypovědělo 28,1 % institucí, že je členem některé z asociací sdružujících poskytovatele služeb ve vzdělávání. Opakovaně, avšak pouze třikrát, bylo specifikováno členství v Asociaci institucí ve vzdělávání dospělých. Čtyři členy má pak v ústeckém regionu Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska.

Tab.č.3– Členství ve vzdělávacích asociacích

Odpověď	Počet institucí	Podíl (v %)
ANO	27	28,1
NE	69	71,9
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

Výrazněji než v asociacích poskytovatelů vzdělávacích služeb se sledované instituce sdružují v profesních asociacích. Členství v některé z profesních asociací má mírně nadpoloviční část respondentů. Nejčastěji jsou vzdělávací instituce členy místně příslušných okresních hospodářských komor, dále byla jednotlivě jmenována sdružení dle konkrétního zaměření (kuchaři, barmani, účetnictví, papírnictví, svářeči, automobilový průmysl).

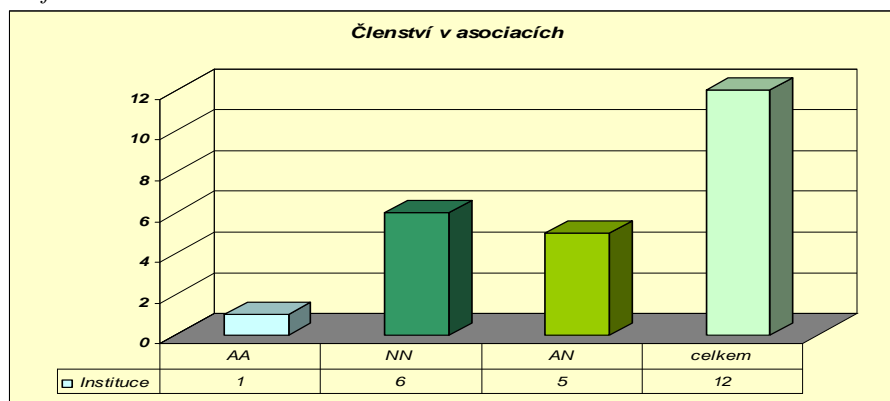
Tab.č.4 - Členství v profesních asociacích

	Počet institucí	Podíl (v %)
ANO	49	50,1
NE	47	48,9
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

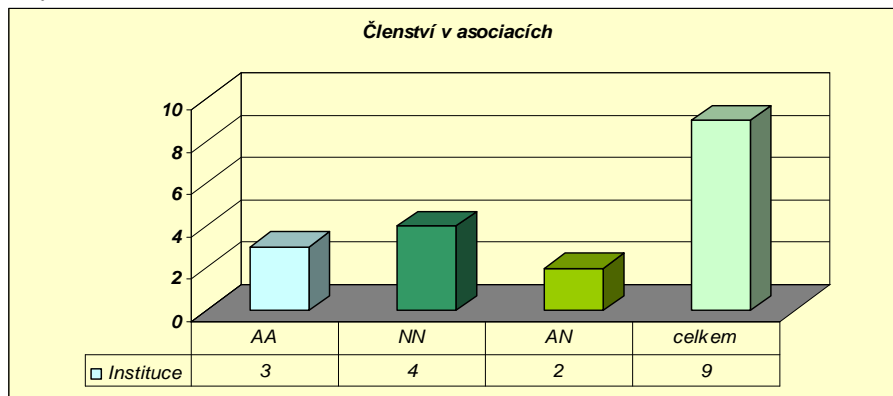
Zastoupení v jednotlivých okresech

Graf č.1 – Děčín

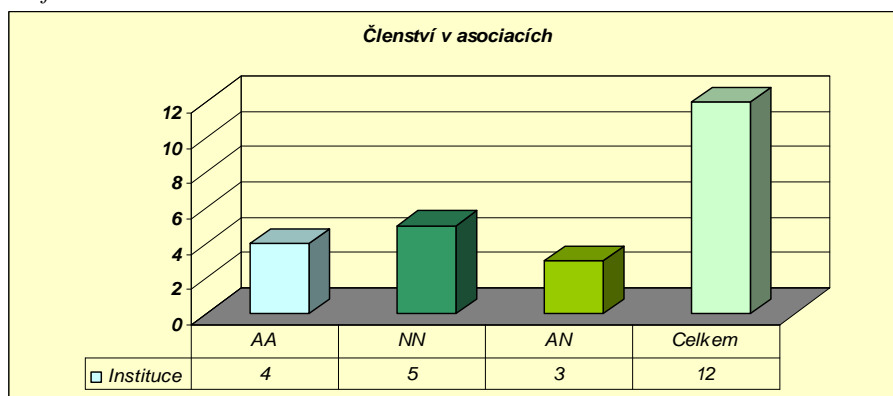
Zdroj : Dotazníkové šetření

Graf.č.2 – Chomutov

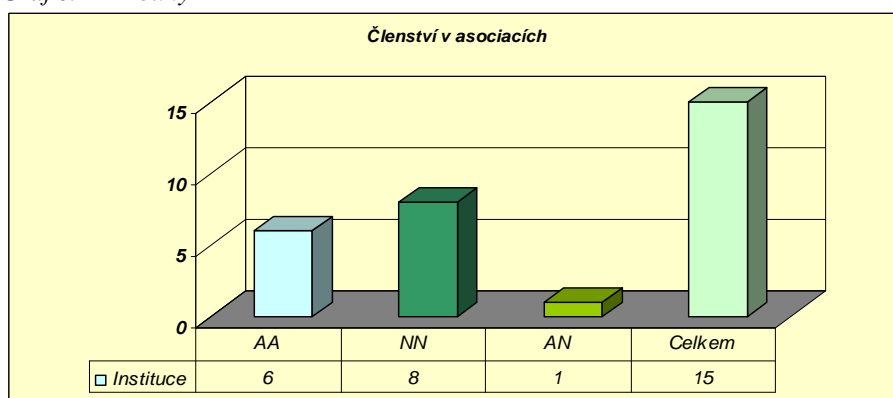
Zdroj : Dotazníkové šetření

Graf.č.3 – Litoměřice

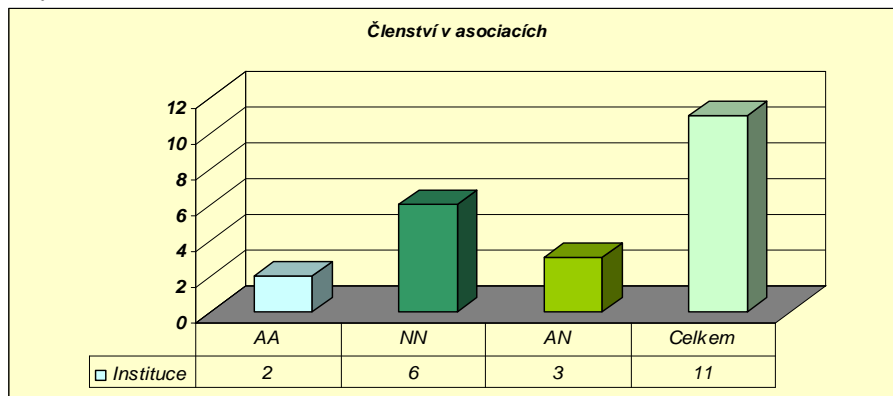
Zdroj : Dotazníkové šetření

Graf.č.4 – Louny

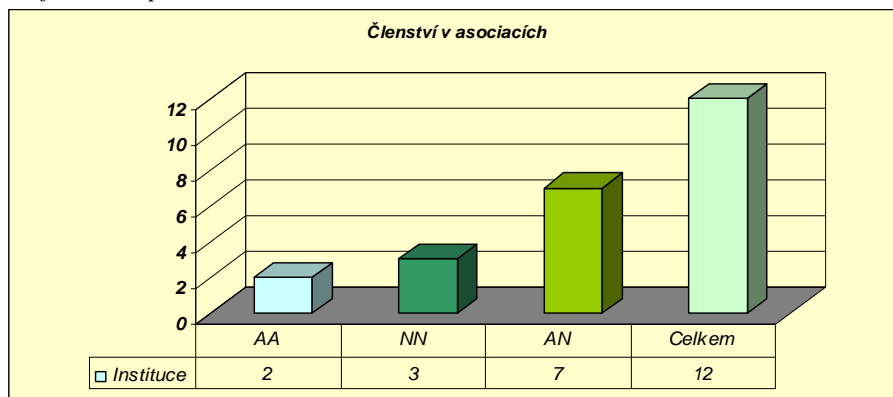
Zdroj : Dotazníkové šetření

Graf č.5 – Most

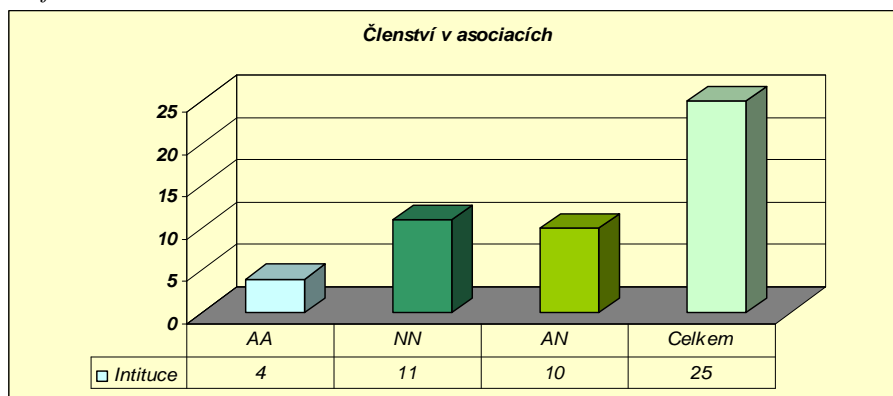
Zdroj : Dotazníkové šetření

Graf č.6 – Teplice

Zdroj : Dotazníkové šetření

Graf č.7 – Ústí nad Labem

Zdroj : Dotazníkové šetření

Komentář – z výše uvedeného grafického shrnutí můžeme konstatovat, že v rámci jednotlivých okresů je členem některé z asociací (vzdělávacích, profesních) ve většině případů téměř vždy polovina oslovených institucí (AN). Výjimku tvoří okres Most a Louny. Významnou skupinou jsou i instituce, které nejsou členy vzdělávacích ani

profesních asociací (NN). V každém z okresů se nachází minimálně jedna instituce, která je naopak členem obou dvou. (AA)

4.3.2 Partnerství

V další dvojici otázek bylo zjišťováno, zda vzdělávací instituce dalšího profesního vzdělávání spolupracuje při vývoji a realizaci svých výukových programů s nějakým partnerem. Více než tři čtvrtiny respondentů takové partnerství s určitým subjektem se sídlem v České republice potvrdily

Tab.č.5 – Spolupráce s partnerem v ČR

Odpověď	Počet institucí	Podíl (v %)
ANO	78	81,25
NE	18	18,75
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

Poměrně výrazný je i podíl vzdělávacích institucí DPV, které našly svého partnera v zahraničí. Téměř celá jedna polovina dotázaných má zahraničního partnera, nejčastěji se jedná o německé subjekty, významně jsou ale zastoupeny i organizace slovenské a obecně z dalších zemí Evropské unie.

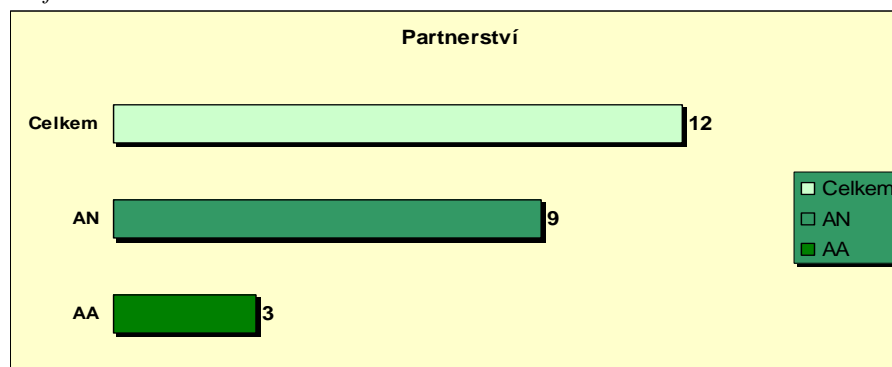
Tab.č.6 – Spolupráce se zahraničním partnerem

Odpověď	Počet institucí	Podíl (v %)
ANO	44	45,8
NE	52	54,2
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

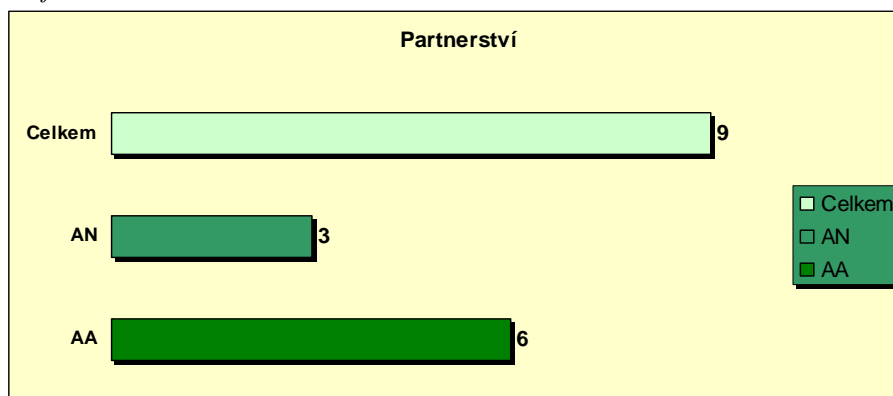
Zastoupení v jednotlivých okresech

Graf č.8 – Děčín

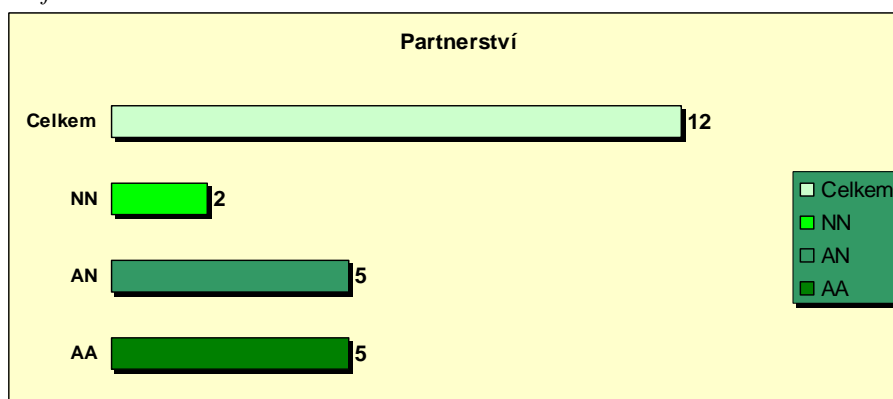
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.9 – Chomutov

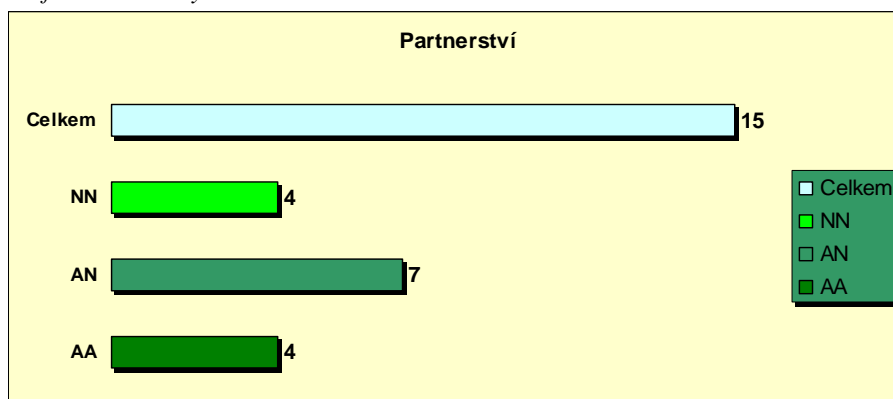
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.10 – Litoměřice

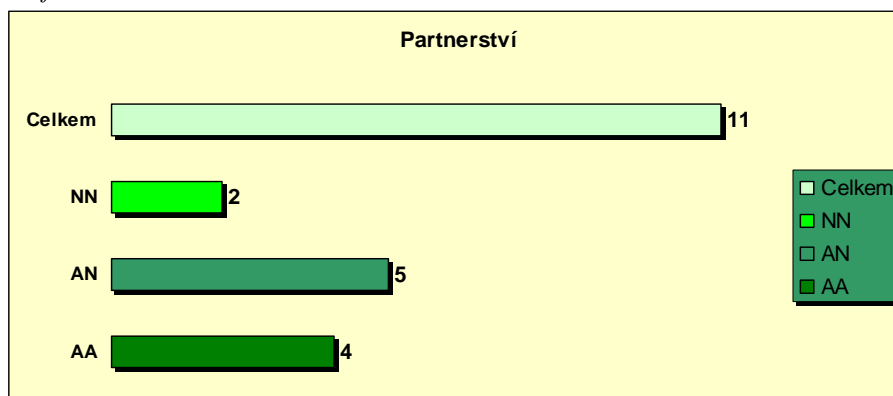
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.11 – Louny

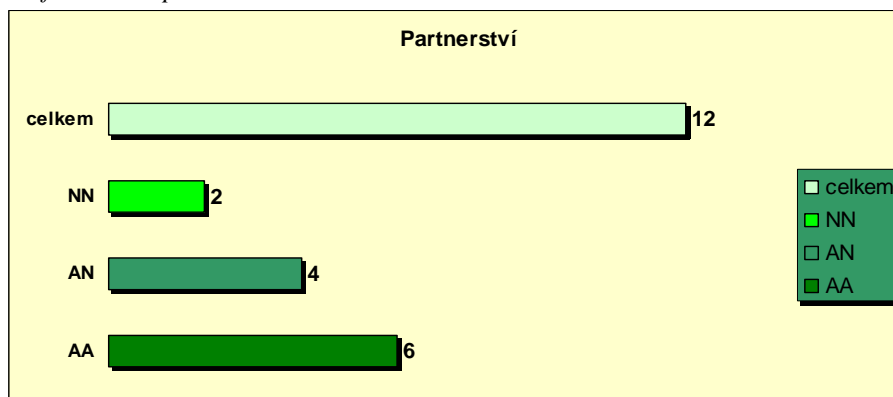
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.12 – Most

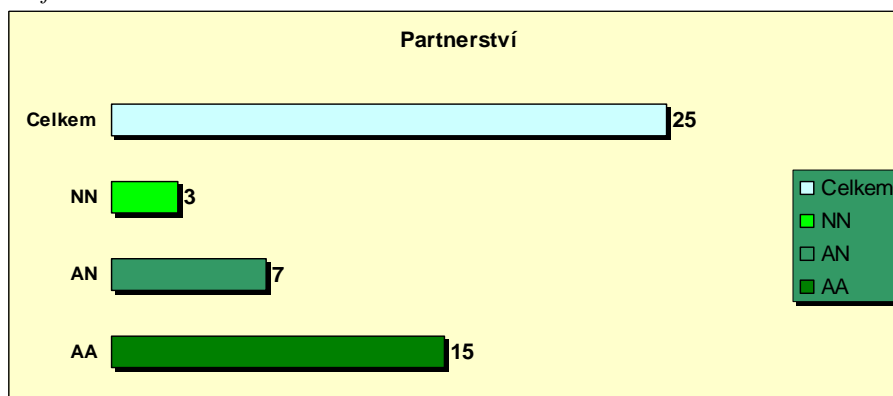
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.13 – Teplice

Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.14 – Ústí nad Labem

Zdroj:Dotazníkové šetření

Komentář - v rámci spolupráce jsou instituce, respektive respondenti v úzkém vztahu jak s partnerem z ČR, tak ze zahraničí (AA), s partnerem v ČR a nebo se zahraničním (AN), a

je tu i skupina institucí, které zatím spolupráci nenavázali (NN). Dobrým zjištěním by mělo být, že poslední zmiňovaná skupina, tedy NN, se vyskytuje jen velmi málo, a instituce spolupráci ve většině případů navazují nebo již navázali.

4.3.3 Certifikáty

Důležitým hlediskem, které vypovídá o kvalitě poskytovaných vzdělávacích služeb, je vlastnictví certifikátu jakosti. Některé z široké škály osvědčení se podařilo získat necelé polovině z oslovených poskytovatelů dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji. Nejčastěji se jedná o certifikáty kvality ISO pro celé instituce, v několika subjektech ovšem působí i certifikovaní lektoři.

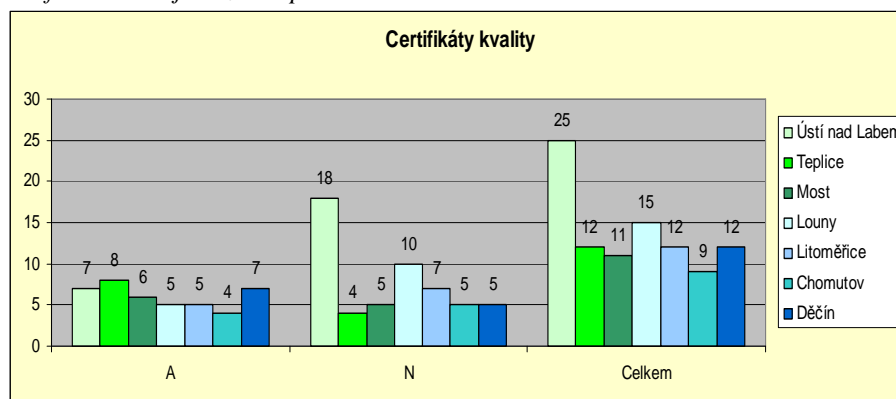
Tab.č. 7 – Certifikace kvality

Odpověď	Počet institucí	Podíl (v %)
ANO	42	43,75
NE	54	56,25
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

Zastoupení v jednotlivých okresech

Graf.č.15 – Krajské zastoupení I

Zdroj:Dotazníkové šetření

Komentář - z grafu je viditelné výše zmíněné tabulkové rozdělení v rámci ÚK, jen pro vysvětlení A – instituce vlastní certifikát kvality, N – nevlastní. Zajímavostí je okres Most a Teplice, kde převládají kladné odpovědi nad zápornými.

Tab.č.8 - certifikované programy

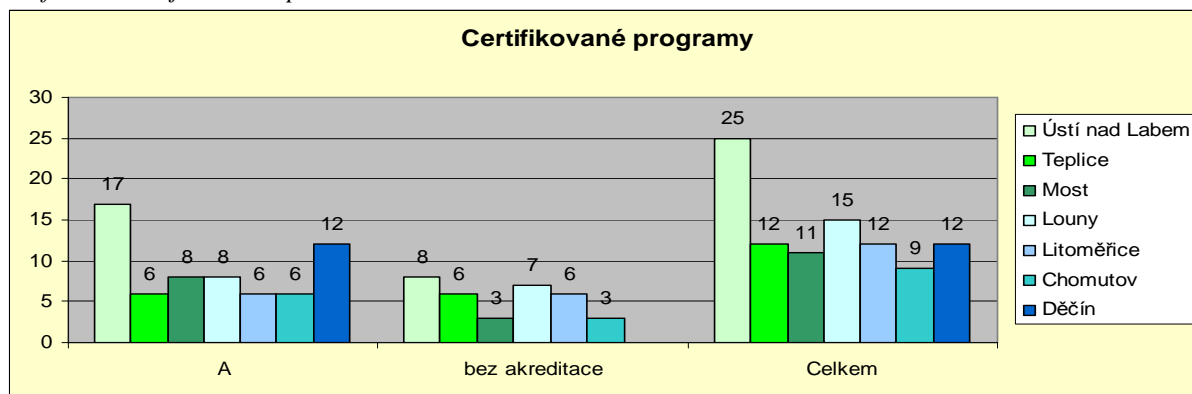
Odpověď	Počet institucí	Podíl (v %)
ANO	64	66,7
NE	32	33,3
Celkem	96	100

Zdroj: Dotazníkové šetření

O kvalitě poskytovaných vzdělávacích služeb z velké části vypovídá také skutečnost, zda má instituce své vzdělávací programy certifikovány ministerstvem školství či jiným ústředním orgánem státní správy (zejména MPSV). Z oslovených vzdělávacích institucí poskytují certifikované vzdělávací programy přesně dvě třetiny subjektů. Důležitým zjištěním je, že pokud již vzdělavatel disponuje certifikovaným programem, nezůstává pouze u jediného. Naprostá většina institucí má certifikováno vzdělávacích programů několik, někteří dokonce více než deset.

Zastoupení v jednotlivých okresech

Graf.č.16 – Krajské zastoupení 2

Zdroj: Dotazníkové šetření

Komentář – graf opět dokresluje situaci v jednotlivých okresech, můžeme konstatovat že s výjimkou okresů Teplice, Litoměřice (vyrovnaná bilance), převažují instituce, které disponují certifikovanými programy, zajímavostí je okres Děčín, kde každá z uvedených institucí je vlastníkem akreditovaného programu

4.3.4 Podíl DPV na činnosti subjektu

Z hlediska kapacity a potenciálu subjektů poskytujících další profesní vzdělávání je důležité také zjištění, jaký podíl má právě další profesní vzdělávání na celkové činnosti dané instituce. Respondenti byli v dotazníkovém šetření požádáni, aby definovali, z jaké části (vyjádřené v procentech) se jejich podnikatelská činnost zabývá právě poskytováním služeb v oblasti dalšího profesního vzdělávání. Zjišťování v rámci této

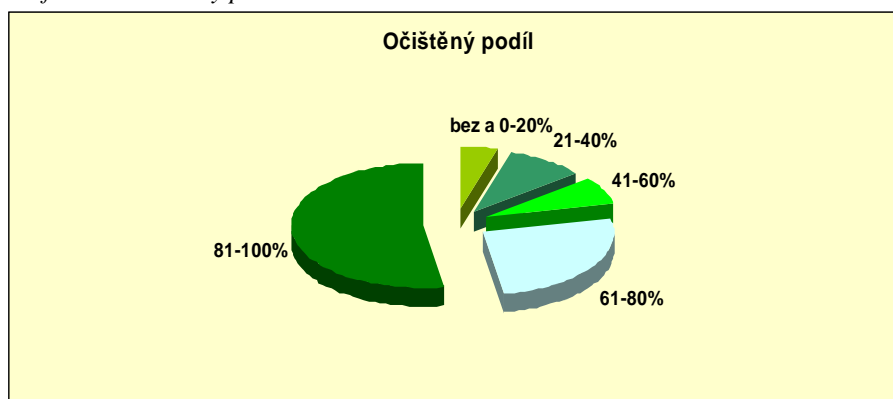
otázky bylo bohužel při primárním zjišťování částečně devalvováno tím, že jen přibližně třetina respondentů dokázala na tuto otázku spolehlivě odpovědět. Celkem 54 dotázaných na otázku neodpovědělo, což se projevuje i u vyhodnocení otázek následujících.

Tab.č.9 – Podíl DPV na činnosti subjektu

Odpověď	Počet institucí	Podíl (v %)
0-20% (2) a bez specifikace (54)	56	58,3
21-40%	4	4,2
41-60%	3	3,1
61-80%	11	11,5
81-100%	22	22,9
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.17 – Očištěný podíl v DPV

Zdroj:Dotazníkové šetření

Komentář - celkově je patrné, že pokud se již některá firma poskytování vzdělávacích služeb pro dospělé zabývá, jedná se o její převažující činnost (81-100%)

4.3.5 Oborové zaměření vzdělávacích aktivit

V další otázce dotazníku bylo sledováno, v jakých odvětvích jsou respondenty vzdělávací služby poskytovány. Nejčastěji, celkem u 47,9 procent dotázaných, obsahuje portfolio vzdělávacích služeb kurzy informačních technologií. Vysoký podíl subjektů (32,3 %) se zabývá též výukou cizích jazyků a významně jsou zastoupeny i kurzy řemeslných prací, účetnictví a obsluhy strojů a zařízení. Jmenované oblasti jsou charakteristické také tím, že jejich poskytovatelé těmto jednotlivým oblastem věnují ve svém portfoliu zvýšenou pozornost (ostatní jmenované oblasti tvoří většinou v činnosti jednotlivých vzdělavatelů jen okrajovou či doplňkovou aktivitu).

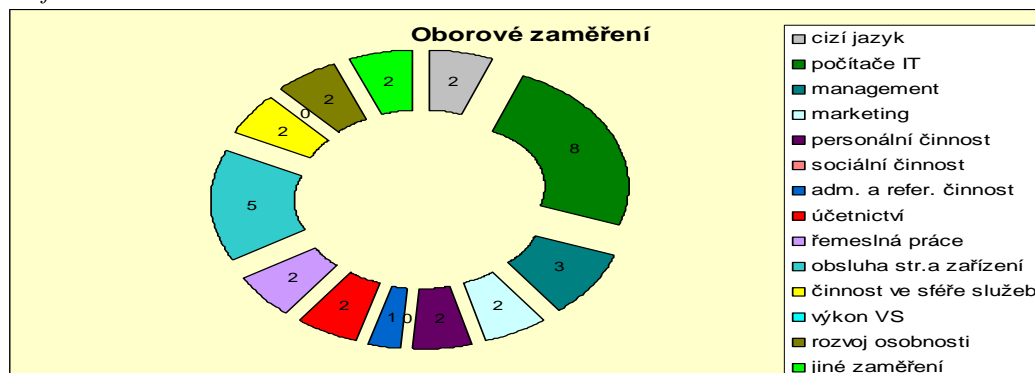
Tab.č.10 – Oborové zaměření vzdělávacích aktivit

Odpoověď	Počet institucí	Podíl (v %)
Cizí jazyky	31	32,3
Počítače (IT)	46	47,9
Management	16	16,7
Marketing	14	14,6
Personální činnost	15	15,6
Sociální činnost	15	15,6
Administrativní činnost	11	11,5
Účetnictví	21	21,9
Řemeslná práce	26	27,1
Obsluha strojů a zařízení	20	20,1
Činnost ve sféře služeb	12	12,5
Výkon veřejné správy	9	9,3
Rozvoj osobnosti	14	14,6
Jiné zaměření	21	21,9

Zdroj:Dotazníkové šetření

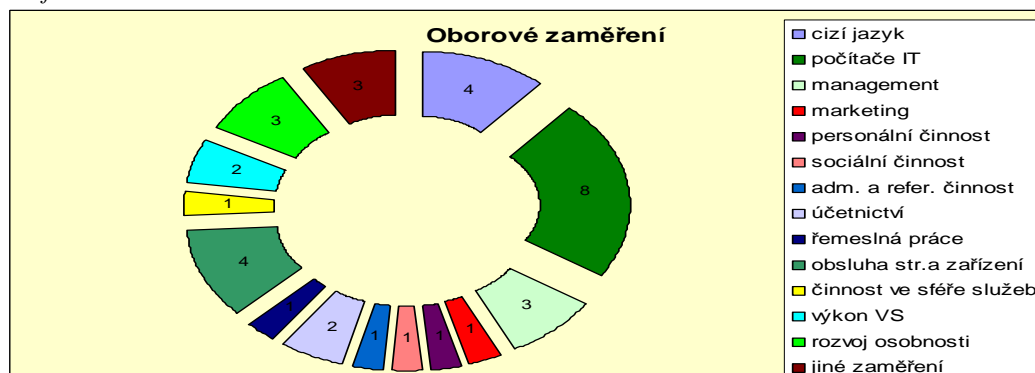
Zastoupení v jednotlivých okresech

Graf.č.18 – Děčín

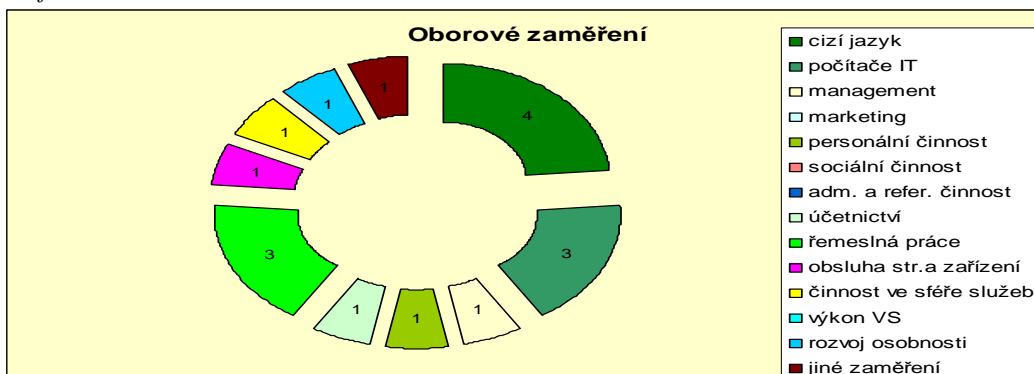
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.19 – Chomutov

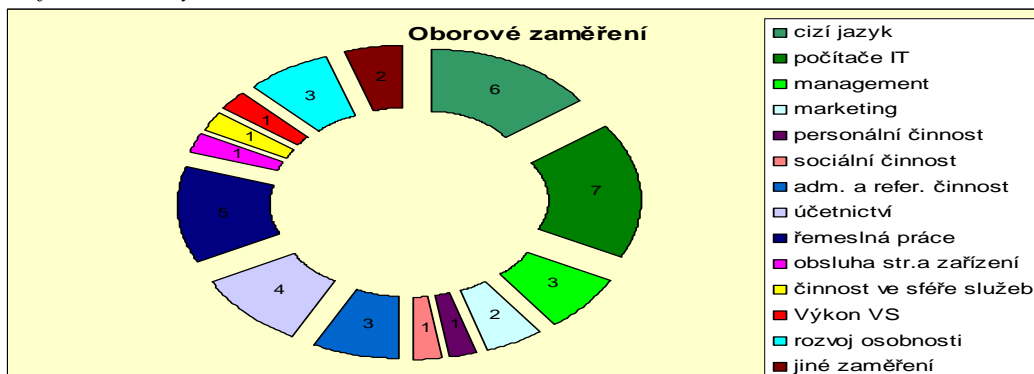
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.20 – Litoměřice

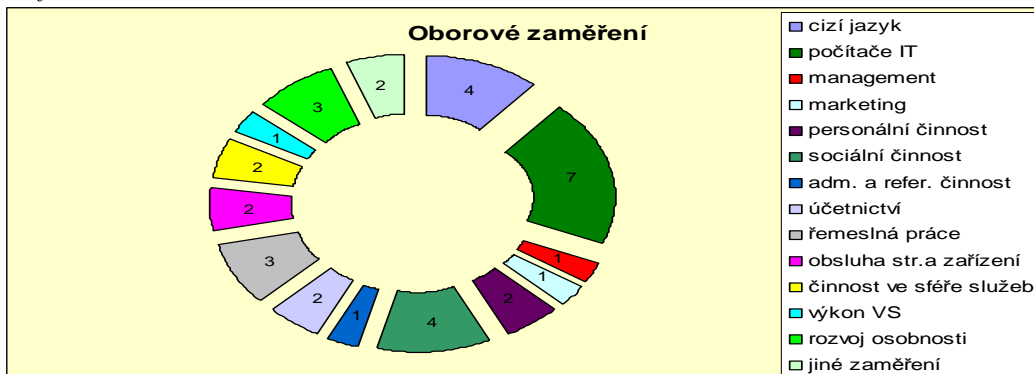
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.21 – Louny

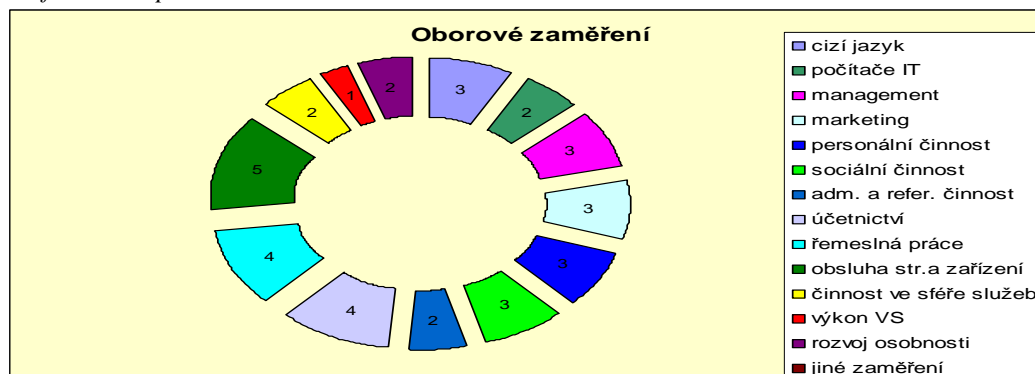
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.22 – Most

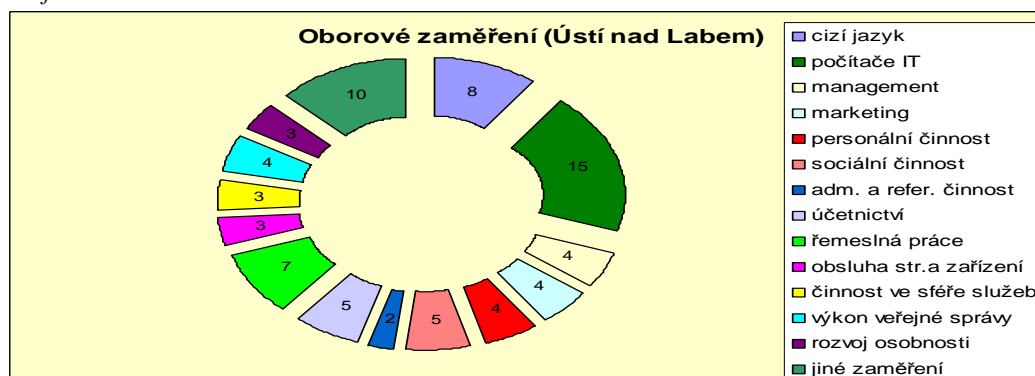
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.23 – Teplice

Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.24 – Ústí nad Labem

Zdroj:Dotazníkové šetření

Komentář – grafy jen potvrzují převažující služby, které jsou nabízeny v rámci jednotlivých okresů, těmi jsou tedy služby IT, výuka cizích jazyků, řemeslné práce, účetnictví a obsluha strojů a zařízení. Tyto činnosti tvoří kostru nabízených aktivit, za povšimnutí stojí zmínit okres Teplice, kde se obsluha strojů a zařízení řadí dokonce „na první místo“.

4.3.6 Umístění kapacit

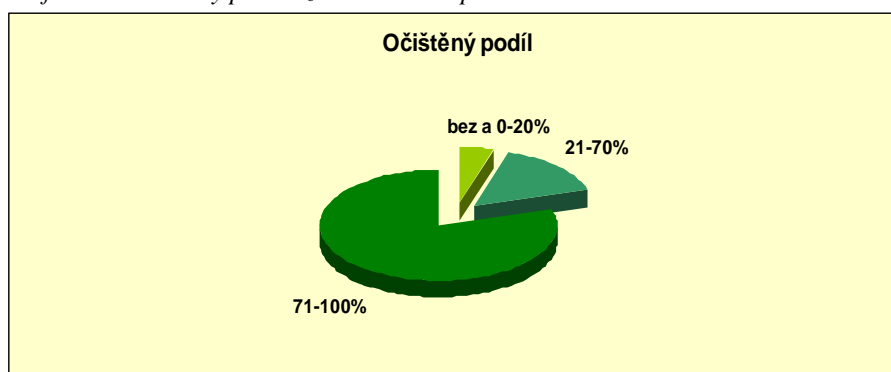
Pro zhodnocení potenciálu kapacit dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji je nutné znát také územní působnost vzdělavatelů v rámci České republiky. Následující tabulka prezentuje podíl kapacity vzdělavatelů umístěný v Ústeckém kraji. Menší část respondentů (11) na tuto otázku neodpověděla. Téměř ze čtyř pětín mají dle primárního průzkumu oslovené vzdělávací instituce své kapacity umístěné v ústeckém regionu.

Tab.č.11 – Podíl umístění vzdělávacích kapacit subjektů v Ústeckém kraji

Odpověď	Počet institucí	Podíl (v %)
0-20% (4) a bez specifikace (11)	15	15,6
21-70%	13	13,5
71-100%	68	70,9
Celkem	96	100

Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf.č.25 – Očištěný podíl vzdělávacích kapacit v ÚK

Zdroj:Dotazníkové šetření

4.3.7 Způsob tvorby nabídky

Způsob tvorby nabídky vzdělávacích akcí vyjadřuje míru flexibility poskytovatelů služeb DPV v oblasti reakce na aktuální potřeby trhu a zejména na inovativní potenciál personálu ve smyslu samostatného vývoje a realizace unikátních produktů DPV. V rámci průzkumu mohli respondenti přirozeně označit více možností a zároveň vyjadřovali i procentuální podíl jednotlivých nabízených odpovědí. Dále několik dotázaných na tuto otázku neodpovědělo (13), celkový součet v prostředním sloupci tabulky proto neodpovídá počtu účastníků průzkumu.

Mezi respondenty, kteří na otázku odpověděli, vyvíjí vlastní vzdělávací programy 90,4 % institucí. Nákup programů a transfer know-how je rovněž poměrně hojně využíván, nicméně podíl takto pracujících vzdělavatelů je v celkovém vzorku přibližně jen čtvrtinový. Podstatné zjištění plyne i ze struktury rozdělení způsobů tvorby nabídky u jednotlivých firem. Jako primární způsob se totiž i u těch vzdělavatelů, kteří volí kombinaci nabízených nástrojů, jeví vlastní vývoj a ostatní dva způsoby tvorby jsou brané spíše jako doplňkové nástroje.

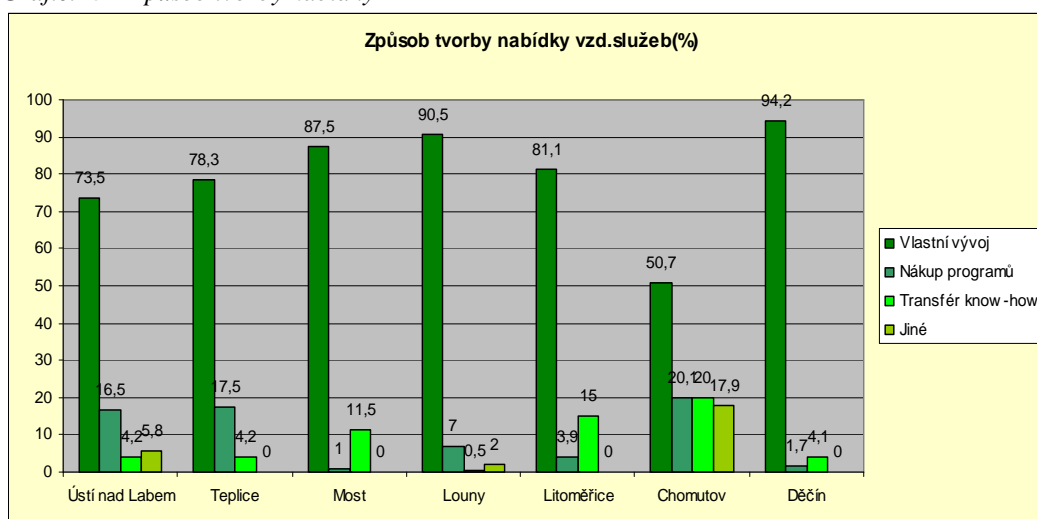
Tab.č.12 – Způsob tvorby nabídky vzdělávacích služeb

Odpověď	Počet institucí	Podíl v (%)
Vlastní vývoj	75	90,4
Nákup programů	21	25,3
Transfer know-how	20	24,1
Jiné	8	9,6

Zdroj:Dotazníkové šetření

Zastoupení v jednotlivých okresech

Graf.č.26 – Způsob tvorby nabídky

Zdroj:Dotazníkové šetření

Komentář – graf vyjadřuje procentuelní zastoupení tvorby nabídky vzdělávacích služeb v jednotlivých okresech ÚK, je viditelné že se instituce zaměřují především na vlastní vývoj kombinovaný s nákupem programů případně transferem know-how. Nejvíce se vlastními programy prezentují instituce v okrese Děčín, za zmínku stojí určitě okres Chomutov kde podíl vlastních programů je pouze něco málo nad 50% a zbylá nabídka je téměř rovnoměrná.

S inovativním potenciálem souvisí i oblasti, do kterých respondenti směřují vývoj svých nových vzdělávacích programů. Za obecný a pozitivní trend lze označit poměrně masivní vývoj vzdělávacích programů zaměřených na nové technologie, a to téměř ve všech oblastech vzdělávání. V rámci informačních technologií jsou tak například často jmenovány nově vyvíjené kurzy tvorby webových stránek a práce se specializovaným softwarem, ve strojírenství to jsou kurzy programování a práce s CNC technologiemi a v rámci manažerských dovedností je pak připravována výuka time managementu,

managementu lidských zdrojů či interních auditů kvality. Zajímavý je i růst kurzů zaměřených na oblast služeb (turistický ruch) a sociální oblast (pečovatelsví, zdravotnické kurzy, komunikace). Přirozeně velká pozornost je věnována i cizím jazykům, přičemž rovněž zde se projevuje vyšší míra specializace při výuce se zaměřením na konkrétní průmyslovou oblast (např. technická angličtina).

4.3.8 Cílové skupiny projektu

Identifikace cílových skupin kurzů dalšího profesního vzdělávání odhaluje aktuální tendenci mezi poskytovateli vzdělávacích služeb. Zde se podařilo získat odpověď od 84 respondentů.

Dále několik dotázaných na tuto otázku neodpovědělo, celkový součet v prostředním sloupci tabulky proto neodpovídá počtu účastníků průzkumu.

Při identifikaci cílových skupin je patrné, že většina poskytovatelů DPV je vůči svým klientům relativně otevřená a dokáže připravovat vzdělávací akce pro více cílových skupin najednou. Nejvíce respondentů, 84,5 procent, připravuje vzdělávací (zejména rekvalifikační) kurzy pro nezaměstnané. Na druhé straně je ale pozitivní i zjištění, že téměř dvě třetiny vzdělavatelů nabízí své služby zástupcům podnikatelského sektoru.

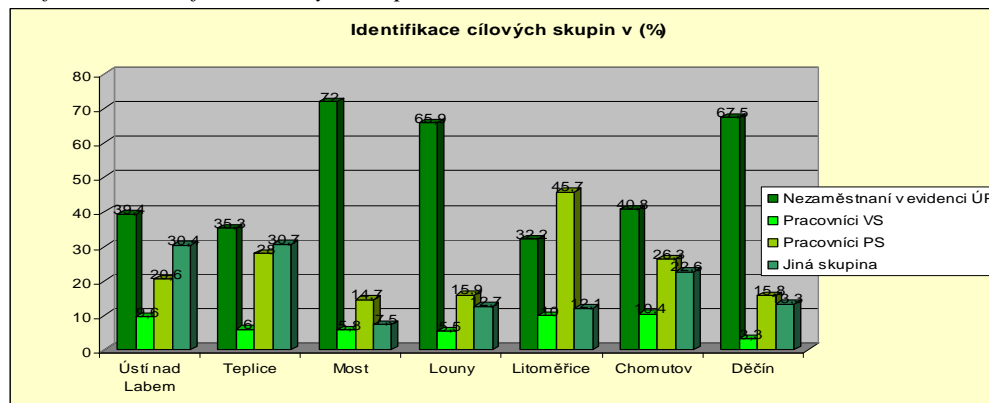
Tab.č.13 – Identifikace cílových skupin

Odpověď	Počet institucí	Podíl (v%)
Nezaměstnaní v evidenci ÚP	71	84,5
Pracovníci ve VS	34	40,9
Pracovníci v PS	53	63,8
Jiná skupina	42	50,6

Zdroj:Dotazníkové šetření

Zastoupení v jednotlivých okresech

Graf.č.27 – Identifikace cílových skupin

Zdroj : dotazníkové šetření

Komentář - můžeme konstatovat, že instituce nabízejí vzdělávací akce pro více cílových skupin, jak už bylo zmíněno výraznou složkou jsou nezaměstnaní v evidenci ÚP, výrazněji je to v okresech Most (72%), Louny (65,9%) a Děčín (67,5%). Významnou část tvoří i nabídka akcí pro pracovníky podnikatelského sektoru, za zmínku stojí určitě okres Litoměřice, kde podíl činí až (45,7%).

Zajímavý je dále pohled do definovaných nosných vzdělávacích programů jednotlivých vzdělavatelů. Velká roztržitost, patrná i z velmi četné odpovědi „Jiná skupina“ v předchozí otázce, je patrná také tady. Opakovaně se totiž prakticky vyskytují jen nejrůznější kurzy práce s výpočetní technikou a několikrát bylo jmenováno vzdělávání svářečů a odborníků ve strojírenských oborech. Ojedinele se pak jako nosný program objevují kurzy manažerských dovedností.

4.3.9 Kapacity vzdělávacích institucí

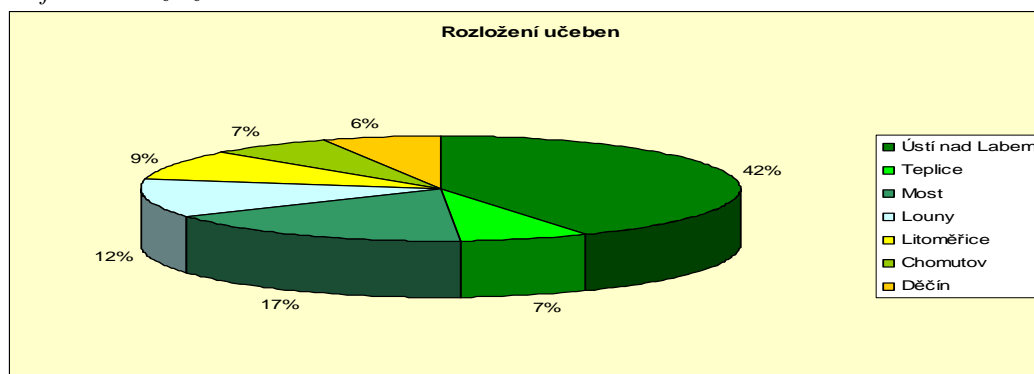
Kvantitativní vyjádření kapacity poskytovatelů služeb dalšího profesního vzdělávání přináší další tabulkové srovnání. Otázku směřovanou na počet učeben a jejich celkovou kapacitu dokázalo zodpovědět 82 respondentů. Tyto subjekty pak disponují celkem 922 učebnami, jejichž celková kapacita je 16 271 míst.

Tab.č.14 – Kapacita vzdělávacích institucí

Počet učeben	Celková kapacita
922	16271

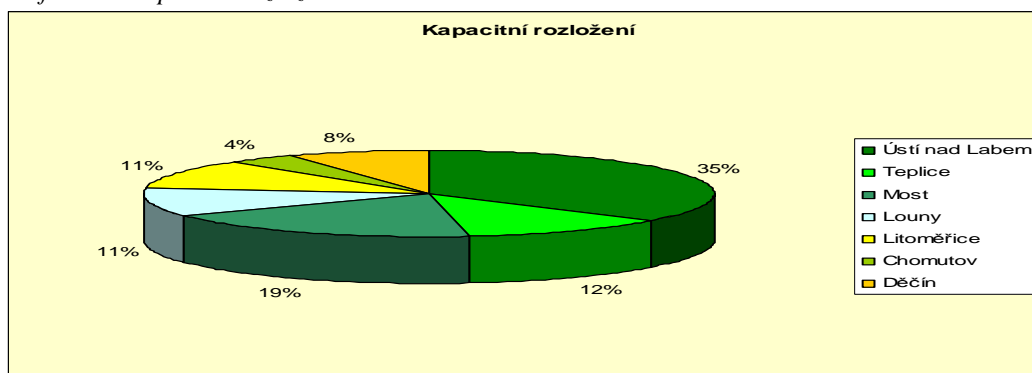
Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.28 – Rozložení učeben

Zdroj:Dotazníkové šetření

Graf č.29 – Kapacitní rozložení

Zdroj:Dotazníkové šetření

Komentář – nejvýznamnější podíl tvoří instituce v okrese Ústí nad Labem (podíl ovšem zkrusluje počet institucí v jednotlivých okresech), za zmínku stojí určitě okres Most (17%) co do počtu učeben a (19%) co do kapacitního rozložení.

4.3.10 Specializované učebny a vybavení projekční technikou

Průzkum dále zjišťoval vybavení vzdělavatelů specializovanými učebnami. Nejvíce poskytovatelů DPV v Ústeckém kraji disponuje specializovanou učebnou výpočetní techniky (52,6 %), jazykovou či řemeslnou učebnu má ve své nabídce přibližně jedna třetina firem. Zvláštní kapacity(jiné) využívá taktéž jedna třetina respondentů, nejčastěji se jedná o velké posluchárny, laboratoře a učebny se zvláštními pomůckami pro úzce profilované vzdělávací akce.

Tab. č.15 – specializované učebny

Okres	Typ specializované učebny			
	Jazykové učebny	Řemeslné učebny	IT učebny	Jiné
Ústí nad Labem	6	10	11	8
Teplice	2	4	5	2
Most	4	2	7	4
Louny	5	4	8	2
Litoměřice	7	4	6	3
Chomutov	6	3	5	3
Děčín	2	2	8	3
Celkem	32	29	50	25
%	33,7	30,5	52,6	33,7

Zdroj:Dotazníkové šetření

Vysvětlivka – jednotlivé počty reprezentují počet institucí disponující danou učebnou.

Další specifikací kapacitních možností vzdělavatelů jsou informace o vlastnictví a využívání projekční techniky. Celkově lze konstatovat uspokojivou vybavenost poskytovatelů DPV projekční technikou. Více než dvě třetiny subjektů disponují

projektorem, rozšířená je také související výpočetní technika (PC, notebooky). Většího rozšíření se již dostává i složitějším projekčním technologiím.

Tab.č.16 – projekční technika

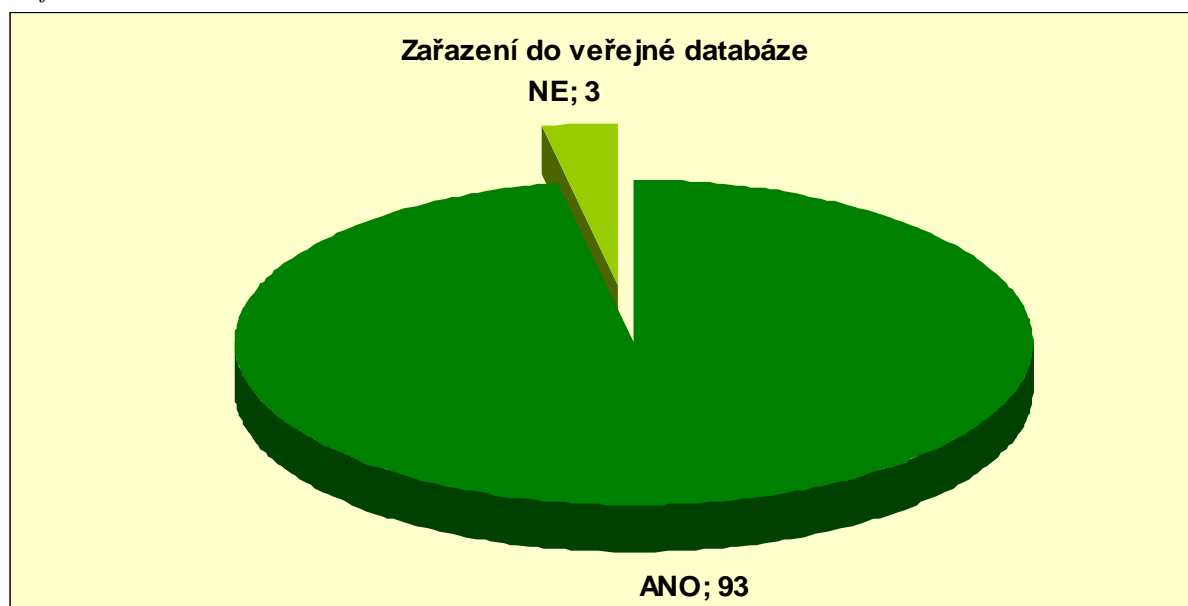
Okres	Projekční technika					
	Projektor	Multimediální projekce	Videoprojekce	Zpětný projektor	PC, Notebook	Audioprodukce
Ústí nad Labem	17	5	15	12	20	11
Teplice	9	6	7	9	9	7
Most	9	5	8	6	9	7
Louny	5	4	7	6	8	6
Litoměřice	7	2	7	5	9	5
Chomutov	5	3	4	5	7	6
Děčín	11	1	10	8	9	7
Celkem	63	26	58	51	71	49

Zdroj: Dotazníkové šetření

Vysvětlivka – jednotlivé počty reprezentují počet institucí disponující danou učebnou.

Celkově dalo z 96 respondentů souhlas k zařazení získaných informací do veřejné databáze 93 oslovených. Tuto skutečnost lze interpretovat jako pozitivní zjištění svědčící o dobrém pochopení zaměření a významu realizovaného sociologického průzkumu i celého projektu.

Graf č.30 – Zařazení do databáze

Zdroj: Dotazníkové šetření

V rámci primárního sociologického průzkumu došlo ještě k zjišťování počtu pracovníků a to jak kmenových tak externích, ovšem tuto část, myslím tím kompletně vyplněnou

(viz. počet kmenových a externích pracovníků, přepočtený úvazek, z toho žen) uvádí jen velmi málo institucí. Z tohoto důvodu velice obtížné na zpracování.

Realizované vzdělávací programy za rok 2006 jsou odpovídají ve většině případů oborovému zaměření instituce.

V rámci sběru dat pro potřeby analýzy potenciálu dalšího profesního vzdělávání byla navázána úzká komunikace s 96 vzdělavateli z celého Ústeckého kraje. Nejvíce institucí spadalo do okresu Ústí nad Labem, zbylé okresy byly zastoupeny rovnoměrně. Průzkum probíhal až na drobné problémy dle představ.

5. ZÁVĚR

Hlavní přínos mé diplomové práce vidím v praktické realizaci konkrétního programu podpory.

V počátcích mé práce jsem si nastavil scénář, tzn. stanovil jsem si dílčí kroky, kterých jsem se chtěl držet. Doufám, že se mi podařilo splnit jednotlivé dílčí cíle, kde hlavní přínos spatřuji především v části praktické, popisující jednotlivé fáze projektu, od výzvy až po realizaci klíčových aktivit. Vyústěním těchto činností je závěrečné vyhodnocení dat a tím zmapování institucí poskytujících další profesní vzdělání v Ústeckém kraji. Jedním z dalších výstupů tohoto projektu je vznik databáze těchto institucí, která bude sloužit pro lepší orientaci při rozvoji lidských zdrojů.

Vypracovaná analýza potenciálu dalšího profesního vzdělávání v kraji by měla přispět ke zlepšení politiky zaměstnanosti na regionální i místní úrovni. Zmapování potenciálu nabídky dalšího profesního vzdělávání a jeho průběžné vyhodnocování by mělo umožnit strategicky rozhodovat, koordinovat a modifikovat opatření tak, aby bylo možné pružně reagovat na aktuální požadavky trhu práce. Analýzu dalšího profesního vzdělávání můžeme považovat za systémový nástroj, který přispěje k udržitelnému rozvoji politiky zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na regionální úrovni.

Členství v Evropské unii je velkou výzvou a příležitostí, kterou Česká republika a její občané nikdy předtím neměli. Vytváří podmínky pro zvyšování kvality života českých občanů, přináší jim nová významná práva, perspektivu vyšší bezpečnosti, stability a růstu životní úrovně. Začlenění do jednotného trhu Unie je stimulem pro hospodářský růst České republiky.

6. SEZNAM LITERATURY

Knižní publikace a odborná publikace

- [1] Evropská unie od A do Z: příručka evropské integrace. Praha: Karolinum, 1997, 398 s. ISBN 80-718-4413-6.
- [2] HAD, M., STACH, S., URBAN, L. aj. *Česká republika v Evropské unii – členství, přínosy, výzvy*. Linde Praha a.s. 2006, 200 s., ISBN 80-7201-611-3
- [3] KEŘKOVSKÝ, M., KEŘKOVSKÁ, A., *Evropská unie – historie, instituce, ekonomika a politika*. Computer Press 1999, 138 s., ISBN 80-72226-196-7
- [4] HRALA, V. *Geografie světového hospodářství: vybrané kapitoly*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 194 s. ISBN 80-245-0079-5.
- [5] CIHELKOVÁ, E. *Světová ekonomika : základní rysy a tendence vývoje*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 257 s. ISBN 80-245-0011-6.
- [6] CIHELKOVÁ, E. *Světová ekonomika : nové jevy a perspektivy*. Praha: C.H. Beck, 2001, 257 s. ISBN 80-717-9311-6.
- [7] KOLEKTIV AUTORŮ KATEDRY SVĚTOVÉ EKONOMIKY VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ V PRAZE. *Malý slovník světové ekonomiky*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 243 s. ISBN 80-245-0075-2.
- [8] CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. *Evropská integrace - Evropská unie*. Praha: Oeconomica, 2004, 377 s. ISBN 80-245-0854-0.
- [9] JAKŠ, J. *Quo vadis Evropská unie*. Praha: ETC Publishing, 1998, *Manager-podnikatel*, 236 s. ISBN 80-860-0657-3.
- [10] KARPOVÁ, E. *Hospodářská situace Řecka před vstupem do Evropské měnové unie*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. *Aktuální otázky světové ekonomiky*; 2001/1, 18 s. ISBN 80-245-0147-3.
- [11] POTLUKA, O. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. IREAS, 2003, 198 s. ISBN 80-86684-02-4.
- [12] VILAMOVÁ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. Praha: Grada Publishing, 2005, 200 s. ISBN 80-247-1194-X

Internetové zdroje

- [13] *EUROPA – Portál evropské unie* [online], poslední aktualizace: duben 2008.
<http://europa.eu/index_cs.htm>
- [14] *Fondy evropské unie, oficiální stránky o fondech evropské unie v ČR* [online],
poslední aktualizace: duben 2008. <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>
- [15] *Euroskop, evropská unie* [online], poslední aktualizace: duben 2008.
<<http://www.euroskop.cz>>
- [16] *Evropský sociální fond ČR* [online], poslední aktualizace: duben 2008.
< <http://www.esfcr.cz>>

7. PŘÍLOHY

Příloha č.1 – programové období 2004-2006

Období 2004-2006		
OP Cíle 1	OP Cíle 2,3	Iniciativy Společenství
<i>OP Infrastruktura</i>	<i>Jednotný programový dokument pro cíl 2</i>	<i>EQUAL</i>
<i>OP Průmysl a podnikání</i>	<i>Jednotný programový dokument pro cíl 3</i>	<i>ESPON</i>
<i>OP Rozvoj lidských zdrojů</i>		<i>INTERACT</i>
<i>OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i>		<i>Interreg III A – ČR-Bavorsko</i>
<i>Společný regionální operační program</i>		<i>Interreg III A – ČR-Polsko</i>
		<i>Interreg III A – ČR-Rakousko</i>
		<i>Interreg III A – ČR-Sasko</i>
		<i>Interreg III A – ČR-Slovensko</i>
		<i>Interreg III B - CADSES</i>
		<i>Interreg III C</i>
	<i>LEADER +</i>	
	<i>URBACT</i>	

zdroj : <http://www.strukturalni-fondy.cz>

Příloha č.2 - programové období 2007-2013

Období 2007-2013		
Cíl 1	Cíl 2	Cíl 3
<i>OP Doprava</i>	<i>OP Praha Konkurenceschopnost</i>	<i>OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko</i>
<i>OP Životní prostředí</i>	<i>OP Praha Adaptabilita</i>	<i>OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko</i>
<i>OP Podnikání a inovace</i>		<i>OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko</i>
<i>OP Výzkum a vývoj pro inovace</i>		<i>OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko</i>
<i>OP Lidské zdroje a zaměstnanost</i>		<i>OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko</i>
<i>OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>		<i>OP Meziregionální spolupráce</i>
<i>Integrovaný operační program</i>		<i>OP Nadnárodní spolupráce</i>
<i>OP Technická pomoc</i>		<i>EPSON 13</i>
<i>ROP NUTS II - Severozápad</i>		<i>INTERACT II</i>
<i>ROP NUTS II- Moravskoslezsko</i>		
<i>ROP NUTS II - Jihovýchod</i>		
<i>ROP NUTS II - Severovýchod</i>		
<i>ROP NUTS II – Střední Morava</i>		
<i>ROP NUTS II - Jihozápad</i>		
<i>ROP NUTS II – Střední Čechy</i>		

zdroj : <http://www.strukturalni-fondy.cz>

Příloha č.3 – charakteristika firmy SEDUCTUS

SEDUSTUS spol.s r.o.

Adresa: Zdeňka Fibicha 282, Most
Kontakt: p. Josef Táncoš
E-mail: seductus@volny.cz
Telefon: 608 030 699

Předmět činnosti

Vydavatelská a nakladatelská činnost, výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd, činnost podnikatelských, finančních, organizačních a ekonomických poradců, poradenská činnost v oblasti společenských věd a rozvoje osobností, reklamní činnost a marketing, pořádání kurzů.

Zpracováním analýz na regionální úrovni, působnost v oblasti poradenství a vzdělávání a v neposlední řadě přehled o aktivitách v oblasti dalšího profesního vzdělávání.

Příloha č.4 - dotazník

Dotazník zaměřený na analýzu dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji

Toto dotazníkové šetření je realizováno v rámci projektu „Analýza nabídky a zhodnocení vzdělávacího potenciálu dalšího profesního vzdělávání v Ústeckém kraji“ (dále jen DPV), jehož cílem je zmapování nabídky a možností vzdělávacích institucí v kraji..

Žádáme Vás, abyste pravdivě vyplnili jednotlivé části dotazníku.
Děkuji.

1. Identifikace

Název organizace: Adresa:
.....
Právní forma:
.....
IČO:
.....
Telefon: fax: www adresa:
.....

2. Reference

Působení v oblasti DPV od roku:
Členství v asociacích působících ve vzdělávání: ANO - NE
(vhodné zakroužkujte)

V případě odpovědi ANO, uveďte v jakých:
.....

.....

Spolupracujete s partnery: v ČR: ANO - NE
 (vhodné zakroužkujte) v zahraničí: ANO - NE

Certifikáty kvality: podniku:

 (uved'te jaké) lektorů:

Počet akreditovaných programů: MŠMT
 (uved'te počet) MPSV
 MV
 u jiných orgánů
 (uved'te jakých a počet)

3. Odborný profil

(uved'te % odhadem)

Zaměření nabídky DPV:	%
cizí jazyky
počítače (IT)
management
marketing
personální činnosti
sociální činnosti
administrativní a referenční činnost
účetnictví
řemeslné práce
obsluha strojů a zařízení
činnost ve sféře služeb
výkon veřejné správy
jiné
CELKEM	100 %

Soustředění kapacity poskytovaných služeb:

v rámci Ústeckého kraje
mimo kraj
CELKEM	100 %

Tvorba nabídky programů:

vlastní vývoj
nákup programů
transfer know-how

vývoj ve spolupráci se vzděl.spol.
jiné
CELKEM 100 %

Vaše nosné vzdělávací programy:

(uved'te název, eventuelně zaměření)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Oblasti, na které zaměřujete vývoj a inovace vzdělávacích programů v rámci DPV:

(specifikujte)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Vybavení (materiální kapacita používaná pro další vzdělávání)

Učebny

(doplňte počet)

Počet učeben
celková kapacita osob

Využívaná didaktická technika
(zaškrtněte)

Projektor ☐	Zpětný projektor ☐
Multimediální tabule ☐	PC, notebook ☐
Videoprojekce ☐	Audioprojekce ☐
Jiné (uveďte jaké) ☐	

.....

5. Pracovníci
(doplňte počet)

Počet **kmenových** pracovníků společnosti zajišťujících DPV:

Počet stálých **externích** pracovníků společnosti zajišťujících DPV:

6. Realizované vzdělávací programy za rok 2006
(doplňte, v případě odpovědi ANO zaškrtněte)

Název vzdělávacího programu	Celkový rozsah hodin 1 cyklu	Počet opakovacího cyklu	Celkový počet absolventů	Realizace kmenovými pracovníky	Realizace externími pracovníky
				☐	☐
				☐	☐
				☐	☐
				☐	☐
				☐	☐
				☐	☐
				☐	☐
				☐	☐

Prostor pro vyjádření / sdělení:

.....

.....

.....

.....

Děkujeme za spolupráci a Váš čas

Pro osobní komunikaci:

ÚDAJE O PRŮBĚHU ROZHOVORU

Místo konání rozhovoru..... Datum..... Délka rozhovoru.....
 Tazatel (podpis).....

Příloha č.5 – Opatření 3.3 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání

Podporované činnosti	Cílové skupiny	Klasifikace	Žadatel
<i>Vývoj a realizace vzdělávacích programů pro tyto cílové skupiny</i>	<i>Lektoři a konzultanti</i>	<i>fyzická osoba, právnická osoba</i>	<i>Podnikatel</i>
<i>Předávání dobrých zkušeností a know – how</i>	<i>Učitelé, metodičtí a řídicí pracovníci škol a institucí vzdělávání dospělých</i>	<i>Nadace, nadační fond</i>	<i>obec</i>
<i>Podpora asociací vzdělávacích a poradenských institucí při zavádění systémů dalšího profesního rozvoje lektorů, konzultantů a učitelů</i>	<i>Odborníci z výzkumných pracovišť</i>	<i>obecně prospěšná společnost, církevní organizace</i>	<i>NNO</i>
<i>Školení lektorů, konzultantů, učitelů a řídicích pracovníků</i>	<i>Vzdělávací a poradenské instituce</i>	<i>Občanské sdružení, obec o velikosti, vzd.zařízení,</i>	<i>Ostatní</i>
<i>Podpora poradenství pro projektovou přípravu v oblasti dalšího profesního vzdělávání</i>		<i>Ostatní</i>	

zdroj : <http://www.esfer.cz>

Opatření 3.3 bylo zaměřeno na rozvoj nabídky dalšího profesního vzdělávání systémovým způsobem a zároveň na zlepšení přístupu k informacím, orientaci v nabídce a na kvalitu služeb dalšího profesního vzdělávání. Program měl přispět k vybudování systému uznávaných kvalifikací, který by propojoval vzdělávací a zaměstnavatelskou sféru, motivoval zaměstnance a další sociální partnery, aby se zapojovali do tvorby obsahu i metod vzdělávání a požadavků na jeho certifikaci. Měla být posílena nabídka služeb dalšího profesního vzdělávání, která většinou zaostává za perspektivními potřebami podniků a trhu práce a vyžaduje účinnou a systematickou podporu. Toto je ve stručnosti popis podporovaných činností v rámci opatření 3.3 (taktéž u projektu DPV).

SEZNAM TABULEK

tabulka č.1	Rozdělení prostředků mezi strukturální fondy, fond soudržnosti a Iniciativy společenství v České republice v období 2004-2006	38
tabulka č.2	Zastoupení respondentů dle okresů	46
tabulka č.3	Členství ve vzdělávacích asociacích	47
tabulka č.4	Členství v profesních asociacích	47
tabulka č.5	Spolupráce s partnerem v ČR	50
tabulka č.6	Spolupráce se zahraničním partnerem	50
tabulka č.7	Certifikace kvality	53
tabulka č.8	Certifikované programy	54
tabulka č.9	Podíl DPV na činnosti podniku	55
tabulka č.10	Oborové zaměření vzdělávacích aktivit	56
tabulka č.11	Podíl umístění vzdělávacích kapacit subjektů v Ústeckém kraji	59
tabulka č.12	Způsob tvorby nabídky vzdělávacích služeb	60
tabulka č.13	Identifikace cílových skupin	61
tabulka č.14	Kapacita vzdělávacích institucí	62
tabulka č.15	Specializované učebny	63
tabulka č.16	Projekční technika	64

SEZNAM GRAFŮ

Členství v asociacích

graf č.1	Děčín	47
graf č.2	Chomutov	48
graf č.3	Litoměřice	48
graf č.4	Louny	48
graf č.5	Most	49
graf č.6	Teplice	49
graf č.7	Ústí nad Labem	49

Spolupráce s partnerem

graf č.8	Děčín	50
graf č.9	Chomutov	51
graf č.10	Litoměřice	51
graf č.11	Louny	51
graf č.12	Most	52
graf č.13	Teplice	52
graf č.14	Ústí nad Labem	52

Certifikáty kvality

graf č.15	Krajské zastoupení 1	53
-----------	-----------------------------	----

Certifikované programy

graf č.16	Krajské zastoupení 2	54
graf č.17	Očištěný podíl DPV	55

Oborové zaměření vzdělávacích aktivit

graf č.18	Děčín	56
graf č.19	Chomutov	56
graf č.20	Litoměřice	57
graf č.21	Louny	57
graf č.22	Most	57
graf č.23	Teplice	58
graf č.24	Ústí nad Labem	58

graf č.25	Očištěný podíl vzdělávacích aktivit v ÚK	59
graf č.26	Způsob tvorby nabídky	60
graf č.27	Identifikace cílových skupin	61
graf č.28	Rozložení učeben	62
graf č.29	Kapacitní rozložení	63
graf č.30	Zařazení do databáze	64

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č.1	Dlouhodobý rozpočtový trend EU	35
Obrázek č.2	Výdaje EU na období 2007-2013	35

POUŽITÉ ZKRATKY

AIVD	Asociace institucí vzdělávání dospělých
AKT	dohoda mezi zeměmi EU a Afriky, KARIBIKU a Tichomoří
ČR	Česká republika
DAT	databáze vzdělávání dospělých
DPV	Další profesní vzdělávání
EU	Evropská unie
ESUO	Evropské sdružení uhlí a oceli
EOS	Evropské obranné společenství
EUROATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství

EFTA	Evropské sdružení volného obchodu
EFRR	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EZOZF	Evropský zemědělský a orientační záruční fond
EN	Výzkumné středisko
EIB	Evropská investiční banka
EUR	měna
EDUCITY	největší český vzdělávací server
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
MSFF	formulář žádosti o podporu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
RLZ	Rozvoj lidských zdrojů
SOZS	Strategické obecné zásady společenství
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
SZP	Společná zemědělská politika
USA	Spojené státy americké
WTO	Světová obchodní organizace
ZEU	Západoevropská unie

